

2000. évi XLIII. törvény

a hulladékgazdálkodásról

Az Országgyűlés a környezet védelme érdekében, különös tekintettel a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióval fennálló és más nemzetközi megállapodásokból adódó kötelezettségeire,

- a fenntartható fejlődés, a jövő generációk létfeltételeinek, lehetőségeinek biztosítása,
- az energia- és nyersanyagfogyasztás mérséklése, a felhasználás hatékonyságának növelése, a hulladék mennyiségének csökkentése,
- az emberi egészség, a természeti és épített környezet, hulladék okozta terhelésének mérséklése érdekében - az Alkotmánnyal összhangban - a következő törvényt alkotja:

Bevezetés

Az ipari- és mezőgazdasági termelésből, a szolgáltatásból eredően és a lakossági fogyasztás következtében folyamatosan növekszik a keletkező hulladékok mennyisége és azok veszélyessége. A folyamat a környezet fokozódó terheléséhez, illetve a természeti erőforrások kimerüléséhez vezethet, végső esetben maga után vonja a környezeti ártalmak- és az ezzel összefüggésben jelentkező egészségkárosodás növekedését is. Erre való tekintettel elkerülhetetlen politikai-, jogi- és gazdasági feladattá vált a hulladékokkal kapcsolatos szabályozórendszer mielőbbi kialakítása. A legsürgetőbb érv a hulladékgazdálkodási törvény megalkotására a szabályozási hiányosságokból is adódó rendezetlenség, a hulladékok elhelyezési, kezelési gyakorlatának környezetet veszélyeztető volta, a természeti erőforrásokkal való takarékoság hiányai, az aránytalanul nagy hulladékelektelési hányad, a hulladékhasznosítás alacsony mértéke és a környezetkímélő hulladékártalmatlanítási kapacitások szűkössége.

Egyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységekről, illetőleg egyes hulladékokról különböző magyar jogszabályok rendelkeznek ugyan, de hiányzik az átfogó, minden tevékenységi kört és hulladékfajta lefedő keretjogszabály, melynek pótlására e törvény hivatott.

A hulladékgazdálkodásról szóló törvény megalkotásának kötelezettségét előírta a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kt.) 3.§ (1) bekezdésének m) pontja. A Kormány a jelen törvényre vonatkozó szabályozási szempontokat 1998-ban határozta meg a 2068/1998. (III.25.) Korm. határozat elfogadásával.

A törvénynek számos társadalmi, gazdasági és jogharmonizációs elvárással kell szembenéznie: többek között keretet kell adnia a hulladékgazdálkodás rendszerének, meg kell határoznia a hulladékgazdálkodással kapcsolatos szereplők főbb kötelezettségeit és jogait, szabályoznia kell a hulladékokkal kapcsolatos magatartásokat, elő kell írnia a felelősségvállalás normáit, valamint meg kell teremtenie a hulladékgazdálkodás speciális igazgatási szabályait. A fentiekben túl rendelkezni kell az előírt kötelezettségek pénzügyi, gazdasági háttéréről, az általános keretszabály kialakítása mellett pedig létre kell hozni a végrehajtás biztosításához szükséges jogi, intézményi kereteket is. A törvény elfogadásához nélkülözhetetlen a speciális végrehajtási jogszabályok tartalmi meghatározása, sok esetben ezek elvi, koncepcionális kidolgozása is. A törvény kidolgozásakor a jogalkotó előtt az is szempont volt, hogy az előírt normák bevezetése csak fokozatosan történjen meg annak érdekében, hogy a hatálybalépéssel okozott jogi, gazdasági változások ne rójanak elviselhetetlen kötelezettséget a jogalanyokra.

Jogharmonizációs kötelezettség

A fenti elvárások mellett hasonlóan jelentős jogharmonizációs kötelezettségek is meghatározták a törvény kidolgozását, tekintettel arra, hogy a hulladékgazdálkodás törvényi szinten történő szabályozását számos nemzetközi előírás, illetőleg kötelezettségvállalás is sürgeti. Többek között ennek alapján fogadta el csatlakozási kérelmünket 1996-ban az OECD, és ezt tartalmazza kötelezettségként a Magyar Köztársaság csatlakozásáról a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezethez szóló 32/1996. (IV. 30.) OGY határozattal megerősített Csatlakozási Nyilatkozat is.

Az OECD tagsággal járó kötelezettségek mellett kiemelkedő fontosságot kapott a törvény kidolgozásakor az európai uniós csatlakozással járó jogharmonizáció. E jogharmonizációs kötelezettség alapjait a Magyar

Köz társaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt és az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Európai Megállapodás teremtette meg. A Megállapodás 68. cikkelye határozza meg a jogszabályok közelítésének kiemelt területeit, amelyek között szerepel a környezetvédelemmel kapcsolatos szabályozás is.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozási tárgyalások környezetvédelmi átvilágítási fordulóján bizonyossá vált, hogy a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogalkotási feladatok teljesítése az egyik legalapvetőbb jogharmonizációs kötelezettség. A csatlakozási tárgyalások alapját képező lista szerint 24 hulladékgazdálkodással kapcsolatos EK jogszabályt érint a jogharmonizációs kötelezettség, a hozzájuk kapcsolódó egyéb jogszabályok nélkül. A vonatkozó EK jogszabályok közül a hulladékról szóló Tanácsi (91/156/EGK irányelvvel módosított) 75/442/EGK irányelv emelendő ki, arra való tekintettel, hogy e jogszabály teremt meg a közösségi jog hulladékos keretjogszabályát. Ezen jogszabály átvételét a Kormány a 2001. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó jogharmonizációs programról és a program végrehajtásával összefüggő feladatokról szóló 2212/1998. (IX. 30.) Korm. határozatában 1999. évre ütemezte. A hivatkozott EK keretirányelv e törvényben történő átvétele alapvető jogharmonizációs kötelezettség, mely megalapozza a többi EK jogszabály harmonizációját is.

Mindezek figyelembevételével a törvény a következő közösségi jogszabályokban foglalt előírásokkal harmonizál:

- A Tanács (91/156/EGK irányelvvel módosított) 75/442/EGK irányelve a hulladékról, a Bizottság 96/350/EK határozata a IIA és a IIB mellékletek elfogadásáról, valamint a Bizottság 94/3/EK határozata a hulladék-lista létrehozásáról.

- A Tanács 97/C-76/01 határozata a hulladékgazdálkodás közösségi stratégiájáról

A fent említett alapvető közösségi jogszabályok harmonizációja mellett további közösségi jogszabályok átvételének lehetőségét teremt meg a törvény azzal, hogy további végrehajtási rendeletek készítésére ad felhatalmazást, mely végrehajtási rendeletek a következő EK jogszabályok harmonizációját teszik lehetővé:

- A Tanács (120/97EK és 2408/98EK rendeleteivel módosított) 259/93EGK rendelete a hulladékok Európai Közösségen belüli, onnan ki- és oda beszállításának ellenőrzéséről;

- Az Európai Parlament és a Tanács 94/62/EK irányelve a csomagolási tevékenységről és a csomagolási hulladékról;

- a Tanács (94/31/EK irányelvvel módosított) 91/689/EGK irányelve a veszélyes hulladékról;

- a Tanács (87/101/EGK irányelvvel módosított) 75/439/EGK irányelve a hulladék olajok kezeléséről,

- a Tanács (többször módosított) 78/176/EGK Irányelve a TiO₂-ipar hulladékairól,

- a Tanács 96/59/EGK irányelve a PCB-k és PCT-k ártalmatlanításáról,

- a Tanács 89/369/EGK irányelve az új települési hulladék égetőkből eredő levegőszennyezés megelőzéséről,

- a Tanács 89/429/EGK irányelve a működő települési hulladék égetőkről

- a Tanács 94/67/EK irányelve a veszélyes hulladékok égetéséről

- a Tanács 91/157/EGK irányelve a szárazelemekről és az akkumulátorokról,

- a Tanács 1999/31/EK irányelve a hulladékok lerakásáról

- a kiselejtezt járművekről szóló irányelv-tervezet,

- az elektronikai cikkekről szóló irányelv-tervezet.

Fontos a jogharmonizáció szempontjából, hogy az Európai Unió környezetvédelmi jogszabályainak többsége irányelv; ezért azok nemzeti jogrendbe való átültetésénél a tagállamok bizonyos fokú diszkrecionális jogkörrel bírnak. Az alapvető kötelezettség ebből fakadóan az, hogy az irányelvben megfogalmazott célokot és kötelezettségeket átvegye a tagállam, anélkül azonban, hogy elő lenne írva, milyen speciális szabályokat alkalmazzon a jogalkotó a végrehajtás érdekében. Élve ezen lehetőséggel, jelen törvény a hulladékgazdálkodással kapcsolatos alapvető jogi kereteket teremt meg, sok esetben alacsonyabb rendű jogszabályra utalva a végrehajtás részletes szabályait.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos szabályozás jelenlegi helyzete

A törvény nem a kezdetét jelenti a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogalkotásnak, hiszen annak előzményeként kell megemlíteni a Kt. hulladékokra vonatkozó általános szabályait (30. §) és a környezet használata után fizetendő díjakra vonatkozó rendelkezéseit (59-63. §). A Kt. mellett még két törvény érinti érdemben a hulladékokkal kapcsolatos szabályozást: a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá az egyes

termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI törvény, valamint az egyes helyi közszolgáltatások kötelező igénybevételéről szóló 1995. évi XLII törvény.

A fent említett törvényeken túl számos további hatályos, alacsonyabb szintű, hulladékokkal kapcsolatos jogszabály létezik a magyar jogban, többek között a veszélyes hulladékokról szóló 102/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet; a Bázeli Egyezmény kihirdetéséről szóló 101/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet; a települési folyékony hulladék tárolásának, ártalmatlanításának és hasznosításának közegészségügyi szabályairól szóló 2/1985. (II. 16.) EüM-ÉVM együttes rendelet; a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről szóló 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet; valamint a településtisztasági szolgáltatás ellátásáról és a települési folyékony hulladékok ártalmatlanításáról szóló 4/1984. (II. 1.) ÉVM rendelet és a települési szilárd és folyékony hulladéokra vonatkozó helyi közszolgáltatás ellátásáról szóló 16/1996. (VII. 15.) BM-KTM együttes rendelet.

E jogszabályok fogalomhasználata és követelményrendszere azonban nem egységes, a szabályozás sok esetben idejétmúlt, valamint az előírt kötelezettségek nem felelnek meg a mai környezetvédelmi elvárásoknak és a nemzetközi előírásoknak sem. Ezért szükséges a hulladékgazdálkodás átfogó, általános szabályait az e törvényben foglaltak alapján megteremteni és a különböző szakterületi szabályokat ezáltal egységesíteni.

A fentiekből következik, hogy a törvény kódex-szerű szabályozási formát ölt, amennyiben átfogja a hulladékgazdálkodási jogterület alapvető intézményeinek jelentősebb részét; így definiálja a legfontosabb fogalmakat, meghatározza a legalapvetőbb kötelezettségeket és jogokat. Természetesen nem lehetséges, sőt nem is lenne célszerű, hogy a törvény felölelje az egyes hulladékgazdálkodással összefüggő területek részletszabályait, de a törvény a végrehajtási rendeletek megalkotására adott felhatalmazásokkal megteremti a további jogalkotás lehetőségét.

A törvény elfogadása a fentiekre való tekintettel nagy szerepet játszhat az egységes jogi keret kialakításában, ami maga után vonja a gazdasági, ipari szereplők hosszabb távú tervei kialakításának lehetőségét, a csatlakozási tárgyalások megkönnyítését, valamint a környezeti állapot hosszútávú javulását.

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. § E törvény célja

a) az emberi egészség védelme, a természeti és az épített környezet megóvása, a fenntartható fejlődés biztosítása és a környezettudatos magatartás kialakítása a hulladékgazdálkodás eszközeivel;

b) a természeti erőforrásokkal való takarékoskodás, a környezet hulladék által okozott terhelésének minimalizálása, szennyezésének elkerülése érdekében a hulladékkeletkezés megelőzése (a természettől elsajátított anyag minél teljesebb felhasználása, hosszú élettartamú és újrahasználatú termékek kialakítása), a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása, a fogyasztás-termelés körforgásban tartása, a nem hasznosuló, vissza nem forgatható hulladék környezetkímélő ártalmatlanítása.

A törvény 1. §-a lényegében az európai közösségi jogszabályok által meghatározott alapvető célokat foglalja össze: az emberi egészség és a környezet magas szintű védelme, a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás, a hulladékkeletkezés megelőzése, a képződő hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkentése, stb. felsorolásával. A törvény b) pontjában szereplő célok egyúttal megjelenítik az EU hulladékgazdálkodási prioritási sorrendjét is, ami azt jelenti, hogy a hulladékgazdálkodási módszerek közül mindig a sorrendben előbbre állót kell először alkalmazni, és csak akkor lehet a következő megoldáshoz folyamodni, ha a sorrendben előbbre álló módszer alkalmazási feltételei társadalmi és gazdasági szempontból kimerültek.

BH2006. 308. A hulladékgazdálkodási bírság a környezetvédelmi bírság egyik típusa, annak megfizetésére természetes személy is kötelezhető (1995. évi LIII. tv. 1. §, 4. §, 30. §, 106. §; 2000. évi XLIII. tv. 1-3. §).

A törvény hatálya

2. § (1) A törvény hatálya kiterjed

- a) minden hulladékra;
- b) a hulladékgazdálkodási tevékenységekre és létesítményekre.

(2) A törvény hatálya

a) az ásványi nyersanyagok kitermelése során vagy azzal együtt kitermelt, azoktól fizikai módszerekkel leválasztott anyagokra,

b) az állati hulladéokra (beleértve az állati tetemeket, a trágyát), valamint más természetes, a mezőgazdaságban felhasználható nem veszélyes anyagokra,

c) a szennyvizekre, kivéve a folyékony hulladékot,

d) a hatástalanított robbanóanyagokra

csak annyiban terjed ki, amennyiben azokról jogszabály másképp nem rendelkezik.

(3) Nem terjed ki a törvény hatálya

a) a levegő tisztaságvédelmi jogszabály hatálya alá tartozó, a levegőbe kibocsátott anyagokra,

b) a radioaktív hulladékokra.

(4) A hulladékgazdálkodással összefüggő, e törvényben nem szabályozott kérdésekben a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A 2068/1998. (III. 25.) Korm. határozat előírta, hogy a törvény tárgyi hatálya a radioaktív hulladékokat kivéve minden hulladékra terjedjen ki. A törvény eleget tesz e követelménynek azzal a kitételrel, hogy egy az egyben átveszi a Tanács 75/442/EGK keretirányelvének (a továbbiakban: Keretirányelv) vonatkozó szakaszait. A törvény 2. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben a törvény hatálya csak annyiban terjed ki, amennyiben azokról jogszabály másképp nem rendelkezik. A 2.§ (2) bekezdése a) pontjának meghatározása a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII alapján történt.

A törvény háttérjogszabályként a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kt.) szabályait rendeli alkalmazni, arra való tekintettel, hogy számos alapelv- jogintézmény- és kötelezettség keretét a Kt. már megteremtette, ezért a törvény csak a speciális, hulladékgazdálkodással kapcsolatos rendelkezéseket határozza meg.

Alapfogalmak

3. § E törvény alkalmazásában

a) *hulladék*: bármely, az 1. számú melléklet szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnik, megválni szándékozik, vagy megválni köteles;

b) *veszélyes hulladék*: a 2. számú mellékletben felsorolt tulajdonságok közül eggyel vagy többel rendelkező, illetve ilyen anyagokat vagy összetevőket tartalmazó, eredete, összetétele, koncentrációja miatt az egészségre, a környezetre kockázatot jelentő hulladék;

c) *települési hulladék*: a háztartásokból származó szilárd vagy folyékony hulladék, illetőleg a háztartási hulladékhhoz hasonló jellegű és összetételű, azzal együtt kezelhető más hulladék;

d) *folyékony hulladék*: az a hulladékká vált folyadék, amelyet nem vezetnek el, és nem bocsátanak ki szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül;

e) *gyártó*: a termék előállítója, nem a Magyar Köztársaság területén történő előállítás esetén az, aki a terméket gazdasági tevékenysége keretében a Magyar Köztársaság területére behozza;

f) *termelő*: akinek a tevékenysége során a hulladék keletkezik vagy tevékenysége következtében a hulladék jellege és összetétele megváltozik;

g) *hulladékkezelő*: aki a hulladékot gazdasági tevékenysége körében a hulladék birtokosától átveszi, kezeli;

h) *hulladékgazdálkodás*: a hulladékkal összefüggő tevékenységek rendszere, beleértve a hulladék keletkezésének megelőzését, mennyiségének és veszélyességének csökkentését, kezelését, ezek tervezését és ellenőrzését, a kezelő berendezések és létesítmények üzemeltetését, bezárását, utógondozását, a működés felhagyását követő vizsgálatokat, valamint az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadást és oktatást;

i) *újrahasználat*: a terméknek az eredeti célra történő ismételt felhasználása; a többször felhasználható, újra tölthető termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká;

j) *hasznosítás*: a hulladéknak vagy valamely összetevőjének a termelésben vagy a szolgáltatásban - a 4. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával - történő felhasználása;

k) *ártalmatlanítás*: a hulladék okozta környezetterhelés csökkentése, környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító hatásának megszüntetése, kizárása - a környezet elemeitől történő elszigeteléssel vagy anyagi minőségének megváltoztatásával -, a 3. számú mellékletben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával;

l) *kezelés*: a hulladék veszélyeztető hatásainak csökkentésére, a környezetszennyezés megelőzésére és kizárására, a termelésbe vagy a fogyasztásba történő visszavezetésére irányuló tevékenység, valamint a kezelést megvalósító eljárás alkalmazása, beleértve a kezelőlétesítmények utógondozását is;

m) *gyűjtés*: a hulladék rendezett összeszedése, válogatása a további kezelésre történő elszállítás érdekében;

n) *begyűjtés*: a hulladéknak a hulladék birtokosaitól történő átvétele a hulladék birtokosa vagy a begyűjtő telephelyén, továbbá a begyűjtőhelyen (gyűjtőpontokon, hulladékgyűjtő udvaron, tároló-, kezelőtelepen) és a további kezelés érdekében történő összegyűjtés, válogatás a begyűjtő telephelyén;

o) *szállítás*: a hulladék telephelyen kívüli mozgatása, beleértve a szállítmányozást és a fuvarozást is;

p) *előkezelés*: a hulladék begyűjtését, tárolását, hasznosítását, illetőleg ártalmatlanítását elősegítő, azok biztonságát növelő, a környezetterhelést csökkentő tevékenység, amely a hulladék fizikai, kémiai, biológiai tulajdonságainak megváltoztatásával jár;

q) *tárolás*: a hulladéknak termelője által a környezet veszélyeztetését kizáró módon végzett, három évnél rövidebb ideig tartó elhelyezése;

r) *forgalmazó*: terméket, árut, szolgáltatást viszonteladónak, illetve felhasználónak, fogyasztónak átadó, értékesítő, gazdálkodó szervezet.

A teljesség igényével felsorolja és értelmezi a törvény szempontjából kiemelkedő jelentőségű fogalmakat. Ezen fogalmak felsorolása és meghatározása kulcskérdés egyfelől a hazai jogalkalmazás-, másfelől az európai közösségi jog harmonizációja szempontjából, figyelembe véve azt a tényt, hogy a hulladék definíciójának kérdése a közösségi jog egyik legproblematisabb részét képezi és e definícióval már számos európai bírósági ítélet is foglalkozott. A jelenlegi közösségi joggyakorlat - az irányelv alapvető rendeltetésétől eltérően - megköveteli a vonatkozó definíciók majdnem szó szerinti átvételét. Ennek megfelelően a törvény átvette a Keretirányelv hulladék definícióját, illetőleg harmonizál ezen irányelvben felsorolt többi fogalommal is. Számos, a fenti irányelvben nem szabályozott definíció meghatározása is szükségessé vált, figyelemmel egyéb közösségi jogszabályra (1999/31/EK, 91/189/EGK), valamint a hazai speciális rendelkezések egységessé és egyértelművé tételének érdekében.

Fentiek figyelembevételével a fogalmak meghatározásánál az is vezérelv volt, hogy általános definíciókat adjon a törvény - pl. „hulladék” - de egyben meghatározza azon speciális fogalmakat is, amelyekre a törvény értelmében eltérő szabályok vonatkoznak - pl. „veszélyes hulladék”-. Ennek megfelelően a törvény nem részletez minden kategóriát, hiszen számtalan egyéb csoportosítási lehetőség is felmerülhetne, hanem azt az elvet követi, hogy amennyiben az adott esetre van kizárólagos speciális szabály, ott e szabályt kell alkalmazni, amennyiben pedig nincs, ott a kategóriára vonatkozó általános szabály az alkalmazandó.

Azon definíciók mellett, melyek a törvény egész szövegén végigvonulnak és ebből az okból a 3. §-ban is meghatározásra kerültek, előfordulnak további, a törvény egyes fejezeteihez kapcsolódó fogalmak is, melyek az adott fejezetnél kerülnek meghatározásra.

A hulladékgazdálkodás alapelvei

4. § A hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében a következő alapelveket kell érvényesíteni:

a) a *megelőzés*, ezen belül az *integrált szennyezésmegelőzés* elve alapján legkisebb mértékűre kell szorítani a képződő hulladék mennyiségét és veszélyességét, a környezetterhelés csökkentése érdekében;

b) az *elővigyázatosság* elve alapján a veszély, illetőleg a kockázat valós mértékének ismerete hiányában úgy kell eljárni, mintha azok a lehetséges legnagyobbak lennének;

c) a *gyártói felelősség* elve alapján a termék előállítója felelős a termék és a technológia jellemzőinek a hulladékgazdálkodás követelményei szempontjából kedvező megválasztásáért, ideértve a felhasznált alapanyagok megválasztását, a termék külső behatásokkal szembeni ellenállóképességét, a termék élettartamát és újrahasználatosságát, a termék előállításából és felhasználásából származó, illetve a termékből keletkező hulladék hasznosításának és ártalmatlanításának megtervezését, valamint a kezelés költségeihez történő hozzájárulást is;

d) a *megosztott felelősség* elve, a gyártói felelősség alapján fennálló kötelezettségek teljesítésében a termék és az abból származó hulladék teljes életciklusában érintett szereplőknek együtt kell működniük;

e) az *elvárható felelős gondosság* elve alapján a hulladék mindenkor birtokosa köteles a lehetőségeinek megfelelően mindent megtenni annak érdekében, hogy a hulladék környezetet terhelő hatása a legkisebb mértékű legyen;

f) az *elérhető legjobb eljárás* elve alapján törekedni kell az adott műszaki és gazdasági körülmények között megvalósítható leghatékonyabb megoldásra; a legkíméletesebb környezet-igénybevétellel járó, anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazására, a környezetterhelést csökkentő folyamatirányításra, a hulladékként nagy kockázatot jelentő anyagok kiváltására, illetőleg a környezetkímélő hulladékkezelő technológiák bevezetésére;

g) a *szennyező fizet* elv alapján a hulladék termelője, birtokosa vagy a hulladékká vált termék gyártója köteles a hulladékkezelési költségeit megfizetni, vagy a hulladékot ártalmatlanítani; a szennyezés okozója, illetőleg előidézője felel a hulladékkal okozott környezetszennyezés megszüntetéséért, a környezeti állapot helyreállításáért és az okozott kár megtérítéséért, beleértve a helyreállítás költségeit is;

h) a *közelség elve* alapján a hulladék hasznosítására, ártalmatlanítására a - környezeti és gazdasági hatékonyság figyelembevételével kiválasztott - lehető legközelebbi, arra alkalmas létesítményben kerülhet sor;

i) a *regionalitás elve* (területi elv) alapján a hulladékkezelő létesítmények kialakításánál a fejlesztési, gazdaságossági és környezetbiztonsági szempontoknak, valamint a kezelési igényeknek megfelelő területi gyűjtőkörű létesítmények hálózatának létrehozására kell törekedni;

j) az *önellátás elve* alapján - országos szinten, a területi elv és a közelség elvének figyelembevételével - a képződő hulladékok teljes körű ártalmatlanítására kell törekedni, ennek megfelelő ártalmatlanító hálózatot célszerű kialakítani és üzemeltetni;

k) a *fokozatosság elve* alapján a hulladékgazdálkodási célokat ütemezett tervezéssel, egymásra épülő lépésekben, az érintettek lehetőségeinek és teherviselő képességének figyelembevételével kell elérni;

l) a *példamutatás elve* alapján az állami és helyi önkormányzati szervek a munkájukban érvényesítik a törvény céljait és elveit;

m) a *költséghatékonyság elve* alapján a hulladékkezelés szabályainak kialakítása, a hulladékgazdálkodás szervezése során érvényesíteni kell, hogy a gazdálkodók, fogyasztók által viselendő költségek a lehető legnagyobb környezeti eredménnyel járjanak.

A hulladékgazdálkodási célok elérése érdekében a törvény számos, a közösségi jogszabályokban megtalálható alapvető sorol fel, eleget téve az ebből fakadó jogharmonizációs kötelezettségnek. Így többek között nevesítve van a Maastrichti Szerződésben is megtalálható megelőzés- és elővigyázatosság elve; a szennyező fizet elv, ami a közösségi hulladékgazdálkodási politika egyik alapszabályának minősül, valamint a közelség - és a gyártói felelősség elve. A magyar jogalkotásban szokatlan a példamutatás elvének deklarálása, ám ez is jogharmonizációs célokat szolgál, tekintettel arra, hogy ezen elv a közösségi környezetvédelmi jog egyik alapját jelenti, mely a közigazgatás példamutatásával próbálja meg ösztönözni a lakosság környezeti tudatosságát.

II. Fejezet

KÖVETELMÉNYEK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

A hulladékgazdálkodás általános szabályai

5. § (1) Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, illetve a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, környezetkímélő ártalmatlanítását.

(2) A hulladékképződés megelőzése, valamint a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése érdekében előnyben kell részesíteni:

- a) az anyag- és energiatakarékos, hulladékszegény technológiák alkalmazását;
- b) az anyagnak, illetőleg a hulladéknak a termelési-fogyasztási körfolyamatban tartását;
- c) a legkisebb tömegű és térfogatú hulladékot és szennyező anyagot eredményező termékek előállítását;
- d) a hulladékként kockázatot jelentő anyagok kiváltását.

(3) A hulladékban rejlő anyag és energia hasznosítása érdekében törekedni kell a hulladék legnagyobb arányú ismételt felhasználására, a nyersanyagoknak hulladékkal történő helyettesítésére, valamint - ha ezek nem megoldhatóak - a hulladék energiahordozóként való felhasználására.

(4) A keletkezett hulladékot, ha az ökológiailag előnyös, műszakilag lehetséges és gazdaságilag megalapozott, hasznosítani kell.

(5) Amennyiben a hasznosítás gazdasági és technológiai feltételei adottak, a hulladékot a hasznosítás elősegítése érdekében a hasznosítási lehetőségeknek megfelelően elkülönítve kell gyűjteni (szelektív hulladékgyűjtés).

(6) Ártalmatlanításra csak az a hulladék kerülhet, amelynek anyagában történő hasznosítására vagy energiahordozóként való felhasználására a műszaki, illetőleg gazdasági lehetőségek még nem adottak, vagy a hasznosítás költségei az ártalmatlanítás költségeihez viszonyítva aránytalanul magasak.

(7) Tilos a hulladékot elhagyni, - a gyűjtés, begyűjtés, tárolás, lerakás szabályaitól eltérő módon - felhalmozni, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezni, kezelni.

A törvény e paragrafusában kerül meghatározásra a hulladékgazdálkodással kapcsolatos, minden tevékenységre és személyre egyaránt kötelező, a Kt. előírásaival is összhangban levő, általános normarendszer. Fenti rendelkezések a törvény egészét, a hulladékgazdálkodási tevékenység minden mozzanatát át kell, hogy hassák.

A törvény általános jellegéből következően e rendelkezések összefoglalják azokat az átfogó, mindenkire vonatkozó alapkövetelményeket, amelyeket a törvény céljának elérése érdekében bármilyen, a hulladékgazdálkodással kapcsolatos tevékenység megkezdése- és folytatása során be kell tartani.

A törvény itt általános parancsokat ad, de egyes rendelkezései - mint például a hulladékkezelés- és hasznosítás szabályai - a későbbi részeiben részletesen is kifejtésre kerülnek.

A (7) pontban megfogalmazott határozott tilalom a Keretirányelv 4. paragrafusának harmonizációját biztosítja.

A gyártó kötelezettségei

6. § (1) A gyártó köteles a terméket és csomagolását - külön jogszabályban meghatározottak szerint - úgy kialakítani, valamint olyan technológia- és termékfejlesztést végrehajtani, amely az elérhető leghatékonyabb anyag- és energiafelhasználással jár, továbbá elősegíti a termék újrahasználatát, hulladékká válását követően annak környezetkímélő kezelését, hasznosítását, illetőleg ártalmatlanítását.

(2) A gyártó köteles az azonos célra szolgáló nyers- és alapanyagok, félkész termékek, az azokból készült termékek, továbbá csomagolóeszközök közül azokat előnyben részesíteni, amelyek gyártásának és felhasználásának anyag- és energiaigénye alacsonyabb, használata kevesebb hulladék keletkezésével jár, illetőleg az azokból készült termék, csomagolóeszköz tartósabb, többször használható, hulladékként kevésbé terheli a környezetet.

7. § (1) A gyártó köteles tájékoztatni a termék forgalmazóját és a fogyasztót a termék és csomagolása hulladékgazdálkodási szempontból lényeges tulajdonságairól, annak elhasználódása vagy hulladékká válása esetén kezelésének lehetőségeiről.

(2) A terméken, illetve csomagolásán jól látható módon jelölni kell annak esetleges hulladékszegény, tartós vagy újrafelhasználható voltát, anyagi összetételét, betétdíjas vagy letéti díjas forgalmazását. A tájékoztatás módjáról, tartalmi és alaki követelményeiről - a fogyasztóvédelmi törvénnyel összhangban - külön jogszabályok rendelkeznek.

8. § (1) A gyártó köteles külön jogszabályban meghatározott termékekre vagy termékcsoportokra az ott megállapított arányban és feltételek mellett az általa belföldön forgalmazott termékből származó hulladékot, illetőleg a használt terméket a forgalmazótól, a fogyasztótól visszafogadni, illetőleg visszaváltani annak újrahasználatára, hasznosítására vagy környezetkímélő ártalmatlanítására érdekében.

(2) Az újrahasználatra, hasznosításra vagy ártalmatlanításra visszaveendő használt termékek, hulladékok fajtáit, a visszavételi és hasznosítási arányokat és azok teljesítésének határidejét az érintett gyártók és forgalmazók által létrehozott tanácsadó testületek javaslatának figyelembevételével a Kormány rendeletben állapítja meg.

(3) A gyártó saját döntése alapján is visszafogadhatja, visszaválthatja a forgalmazótól vagy a fogyasztótól a termékből származó hulladékot vagy használt termékét, illetőleg ennek elősegítésére a termék forgalmazóival önkéntes megállapodást köthet.

(4) A gyártó az (1) bekezdésben meghatározott visszavételi kötelezettségének teljesítését, illetőleg a (3) bekezdés szerinti önkéntes visszavételt a megosztott felelősség elve alapján külön jogszabályban meghatározott feltételekkel megállapodásban - részben vagy egészben - átruházhatja a forgalmazóra vagy az arra feljogosított hulladékkezelőre. A megállapodást jóváhagyásra be kell nyújtani a környezetvédelmi hatóságnak.

(5) A gyártó a tevékenységéből származó hulladékaikról, valamint (1)-(3) bekezdés alapján visszavett hulladékról a hulladék birtokosa kötelezettségeinek megfelelően köteles gondoskodni.

9. § (1) A gyártó termékének forgalomba hozatalát megállapodás alapján ahhoz a feltételhez kötheti, hogy a forgalmazó vállaljon kötelezettséget a termék elhasználódása utáni betétdíj - tartós fogyasztási cikk esetén letéti díj ellenében történő - begyűjtésére.

(2) A gyártó a betétdíjas vagy a letéti díjas termékét vagy annak hulladékát köteles a forgalmazótól visszavenni és a betétdíjat vagy a letéti díjat számára megfizetni.

(3) Termék forgalmazását jogszabály betétdíj vagy letéti díj megfizetéséhez köti.

(4) A betétdíjak és a letéti díjak megállapításának és alkalmazásának szabályait külön jogszabály határozza meg.

A törvény e szakasza a termékek gyártójának kötelezettségeit határozza meg, tekintettel arra, hogy a gyártó magatartása, döntése meghatározza a keletkező hulladék tulajdonságait és befolyásolja a későbbi felhasználás körülményeit. A gyártó fontos kötelezettsége a hulladék - lehetőségek szerinti - ismételt

felhasználása, illetve a forgalmazótól történő visszavétele. Annak érdekében, hogy a termékciklus bezáródjék és a hulladék a lehető legnagyobb mértékben hasznosításra kerüljön, különböző kereskedelmi eszközök is alkalmazhatóak, például a Kt.-ben is meghatározott betétdíj, valamint a letéti díj, mely eszközökre vonatkozó részletes szabályokat a törvény felhatalmazása alapján külön jogszabályok fogják kialakítani. Jelentős rendelkezése a törvénynek, hogy előírja a gyártó tájékoztatási kötelezettségét az általa gyártott termék hulladékgazdálkodási szempontból fontos tulajdonságaival kapcsolatban, valamint az is, hogy előírja a gyártóra vonatkozó visszavételi kötelezettséget (8. §).

A forgalmazó kötelezettségei

10. § (1) A termék vagy szolgáltatás forgalmazója (a továbbiakban együtt: forgalmazó) köteles gondoskodni azon termékek, illetőleg csomagolásuk, illetve azok hulladékának fogyasztóktól történő visszafogadásáról, szelektív gyűjtéséről és a gyártónak vagy az arra feljogosított hulladékkezelőnek történő átadásáról, amelyek forgalmazását (kereskedelmét, javítását, karbantartását) a 8. § (4) bekezdése szerinti megállapodás alapján végzi.

(2) A forgalmazó saját döntése alapján is visszafogadhatja, visszaválthatja az általa forgalmazott használt terméket, illetőleg csomagolását és azok hulladékát a fogyasztóktól, amennyiben a hulladékok kezeléséről, hasznosításáról a vonatkozó szabályoknak megfelelően gondoskodik.

(3) A forgalmazó köteles azt a használt terméket, csomagolást vagy hulladékot, amely után a fogyasztó betét- vagy letéti díjat fizetett, a fogyasztótól visszavenni és részére a díjat visszafizetni.

(4) A begyűjtés ösztönzésére a forgalmazó a gyártótól függetlenül is alkalmazhat betétdíjat vagy letéti díjat.

(5) A termék forgalmazója, a gyártó és a hulladékkezelő szerződésben állapíthatják meg a használt termék vagy a hulladék gyűjtésének módját és feltételeit. Törvény vagy kormányrendelet az ilyen szerződés megkötését kötelezően előírhatja.

(6) A forgalmazó az általa forgalmazott termék hulladékának visszavételét a forgalmazás helyén külön engedély nélkül - a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel - végezheti.

A forgalmazóval kapcsolatos rendelkezések abból a célból kerültek a törvénybe, hogy ne csak a termék gyártója legyen kötelezve a hulladékgazdálkodással kapcsolatos szabályok betartására, hanem a termékkel egyéb módon kapcsolatba kerülő gazdasági szereplő is. A termék forgalmazója azért fontos szereplő, mert egyrészt a betétdíjak, letéti díjak ki- és visszafizetése általa történik, másrészt a hulladék egy része is nála keletkezik. A törvény a fent említett, a gyártóra vonatkozó kötelezettség mellett egyes esetekben a forgalmazó számára is előírja a visszavételi kötelezettségeket. Fontos rendelkezése a törvénynek, hogy kötelezi a forgalmazót a használt terméknek, csomagolásnak vagy hulladéknak a visszavételére és a fogyasztó által fizetett betét- vagy letéti díj visszafizetésére.

A törvény 10. §-a nemcsak a termék forgalmazóira, hanem a szolgáltatói tevékenységeket forgalmazókra is kötelezettségeket ró, biztosítva azt, hogy például az autó- és egyéb szerelő műhelyek tevékenysége által keletkező hulladékok termelője is felelős legyen a hulladékgazdálkodási szabályok betartásáért.

A gyártóra és a forgalmazóra vonatkozó közös szabályok

11. § A gyártók és a forgalmazók a 6-10. §-ban foglalt kötelezettségeik ellátása érdekében önálló szervezetet hozhatnak létre, amely szervezet a kötelezettségeket a gyártóktól és forgalmazóktól díjfizetés ellenében, szerződésben rögzített feltételek mellett átvállalja; a tevékenységi körébe tartozó hulladékok begyűjtését és hasznosítását vagy ártalmatlanítását szervezi és koordinálja.

A törvény lehetőséget teremt arra, hogy a gyártók és a forgalmazók az előírt kötelezettségeik teljesítése érdekében önálló szervezetet hozhassanak létre.

A fogyasztó kötelezettségei

12. § (1) A fogyasztó köteles a szervezett hulladékbegyűjtést - ideértve a szelektív hulladékbegyűjtési rendszereket is - igénybe venni.

(2) Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyeknek fogyasztói tevékenysége során hulladék képződik, az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól mentesülnek, ha a hulladék kezeléséről a hulladék termelőjére vonatkozó szabályok szerint gondoskodnak.

(3) Törvényben meghatározott esetekben a fogyasztó köteles a hulladékká vált terméket az annak visszavételére kötelezettnek, illetve feljogosítottanak visszaszolgáltatni.

A fogyasztóra a jelen törvény alapján új kötelezettségek hárulnak, például a hulladék visszavitele és a szervezett szelektív gyűjtésben való részvétel vonatkozásában. Lehetőséget biztosít arra, hogy a fogyasztó törvényben meghatározott esetekben köteles legyen a hulladékká vált terméket meghatározott feljogosítottaknak visszaszolgáltatni.

A fogyasztó közreműködését egyfelől gazdasági eszközökkel lehet ösztönözni, másfelől megnyerése érdekében jelentős felvilágosító, tudatformáló, oktató-nevelő munkára van szükség, amely feladatokat mind a gyártó, mind a forgalmazó, mind az önkormányzatok részéről biztosítani kellene. Ezért is bír különös jelentőséggel a törvény 53. §-ában nevesített oktatási kötelezettség.

A hulladék termelőjének, birtokosának kötelezettségei

13. § (1) A hulladék termelője, birtokosa a tevékenysége gyakorlása során keletkező, illetőleg más módon a birtokába kerülő hulladékot köteles gyűjteni, továbbá hasznosításáról vagy ártalmatlanításáról gondoskodni.

(2) A hasznosításra vagy ártalmatlanításra vonatkozó kötelezettségét a kötelezett

a) jogszabályokban meghatározott feltételekkel, megfelelő hasznosító vagy ártalmatlanító eljárás, berendezés, létesítmény alkalmazásával saját maga teljesíti, vagy

b) az erre feljogosított és engedéllyel rendelkező kezelőnek történő átadással, a kezelés költségeinek megfizetésével teljesíti.

(3) Törvény, kormányrendelet vagy - települési hulladék esetében - önkormányzati rendelet kötelezheti a hulladék termelőjét, birtokosát a hulladék meghatározott anyagminőség szerinti elkülönített gyűjtésére, valamint a hulladék jellegének megfelelő csomagolására és megjelölésére, továbbá az így előkészített hulladék átadására a begyűjtést végző szervezetnek, illetőleg hulladékkezelőnek.

(4) Ha a gyártó, forgalmazó vagy fogyasztó tevékenysége gyakorlása során hulladék keletkezik, a tevékenységet ellátó köteles a hulladék termelőjére vonatkozó szabályok szerint a hulladék kezeléséről gondoskodni.

(5) A hulladék szállítója a szállítmány rendeltetési helyére történő biztonságos eljuttatásáért felelős.

Arra való tekintettel, hogy a hulladékgazdálkodási tevékenységekből fakadó felelősség elsősorban a hulladék mindenkori birtokosával szemben érvényesíthető, különös jelentőséggel bírnak a törvénynek a hulladék termelőjére, birtokosára vonatkozó szabályai. E rendelkezések egyfelől generális szabályt adnak minden szereplőre, másfelől a közösségi hulladékgazdálkodási jog hulladékbirtokosra vonatkozó szabályait veszik át.

EBH2005. 1280. *A veszélyes hulladék birtokosa köteles a birtokába került hulladék ártalmatlanításáról a hatósági kötelezés alapján gondoskodni. Felelőssége alól nem mentesülhet, arra hivatkozással, hogy nem ő a hulladék termelője-és nem is annak jogutódja (2000. évi XLIII. törvény 13. §, 45. §, 55. §).*

III. Fejezet

HULLADÉKKEZELÉS ÉS HULLADÉKHASZNOSÍTÁS

Hulladékkezelés

14. § (1) Hulladékkezelési tevékenységnek minősül a hulladék gyűjtése, begyűjtése, szállítása, előkezelése, tárolása, hasznosítása, ártalmatlanítása.

(2) Hulladékkezelési tevékenység - ha törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet ettől eltérően nem rendelkezik - kizárólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

(3) A hulladékkezelésből származó hulladékokra a hulladékkezelő köteles betartani a hulladék termelőjére megállapított kötelezettségeket.

(4) A hulladékkezelő köteles a hulladék birtokosa számára előírt nyilvántartás és adatszolgáltatás elvégzésén túl a birtokába került, átvett hulladékokra és az általa végzett kezelésre vonatkozó adatokat is külön jogszabályban meghatározott módon nyilvántartani és a hatóságoknak adatot szolgáltatni.

(5) A hulladékkezeléshez használt technológia, berendezés, eszköz, anyag alkalmazását, forgalmazását jogszabály engedélyhez vagy alkalmassági vizsgálathoz, illetőleg minősítéshez kötheti.

(6) Az egyes hulladékfajtákra, illetve kezelési tevékenységekre vonatkozó átfogó szakmai szabályokat

a) törvényi szabályozást nem igénylő esetekben a Kormány rendeletben,

b) törvényi vagy kormányrendelet szintű szabályozást nem igénylő esetekben a környezetvédelemért felelős miniszter, illetőleg a tevékenység szabályozásáért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

(7) A technológiákból származó, a technológiai folyamatba visszavezetett maradék anyag, valamint a már használt, de eredeti céljára ismételten felhasználható termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká.

A hulladékkezelés és hasznosítás során betartandó szabályokat fogalmazzák meg jelen paragrafusok, kitérve valamennyi műveletre, így a hulladék begyűjtés-, szállítás-, előkezelés-, tárolás-, ártalmatlanítás és hasznosítás előírásaira. Alapvető szabály, hogy hulladékkezelés csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető és a szabályok betartására vonatkozó felelősség mindaddig fennáll, amíg a kezelést végző birtokában van a hulladék, a hulladékbirtokosra vonatkozó általános szabályokkal összhangban. A hulladék átadása során a hulladék birtokosának az elvárható gondosság szerint kell eljárnia abban az esetben, amikor a hulladékot továbbadja. A törvény felhatalmazást ad további rendeletek megalkotására az egyes hulladékfajtákra, illetve kezelési tevékenységekre vonatkozó átfogó szabályok vonatkozásában.

Hulladékgyűjtés és begyűjtés

15. § (1) A hulladék további kezelésének megfelelő elkülönített gyűjtése a hulladék termelőjének vagy birtokosának kötelezettsége. A hulladék telephelyen belüli - a környezet veszélyeztetését kizáró módon történő - gyűjtése a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel, környezetvédelmi hatósági engedély nélkül végezhető.

(2) A begyűjtés során a hulladékkezelő a hulladékot a hulladék termelőitől vagy más birtokosaitól rendszeresen összeszedi és elszállítja a begyűjtőhelyre, a hasznosítás vagy ártalmatlanítás helyére, illetőleg a hulladékot átveszi a hulladékok birtokosaitól a begyűjtőhelyeken, gyűjtőpontokon.

(3) A hulladékbegyűjtési tevékenység végzése környezetvédelmi hatósági engedélyhez kötött.

(4) Gazdálkodó szervezet tevékenységi körében nem veszélyes hulladék forgalmazását - amennyiben azt változatlan formában értékesíti (a továbbiakban: hulladékkereskedő) - a kereskedelmi jogszabályokban foglaltaknak megfelelően végezheti.

(5) A hulladékkezelő begyűjtőhelyet önálló telephelyként vagy telephelyen belüli gyűjtőhelyként hatósági engedély birtokában létesíthet és üzemeltethet, ahol a hasznosítást vagy ártalmatlanítást megelőzően a hulladékot elszállításig tárolják, esetenként előkezelik, illetve további kezelésre, hasznosításra előkészítik.

(6) A (3) és (5) bekezdés szerinti engedélyezés feltételeit külön jogszabály tartalmazza.

Hulladékszállítás

16. § (1) Hulladékot úgy kell szállítani, hogy annak során a környezet ne szennyeződjék. Szállításból eredő szennyeződés esetén a szállító - a 13. § (5) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével - a hulladék eltakarításáról, a terület szennyeződésmentesítéséről, valamint az eredeti környezeti állapot helyreállításáról köteles gondoskodni.

(2) A szállító (1) bekezdés szerinti kötelezettsége nem érinti az e törvény, valamint külön jogszabály alapján a hulladék termelőjének, birtokosának felelősségét, valamint a költségviselés áthárításának lehetőségét.

(3) Gazdálkodó szervezet üzletszerűen, rendszeresen hulladékszállítási tevékenységet csak a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel, a környezetvédelmi hatóság engedélyével folytathat.

A törvény általános szabályként írja elő, hogy hulladék szállítását úgy kell végezni, hogy a környezet ne szennyeződjék. A fenti előírás mellett rendelkezik arról is, hogy gazdálkodó szervezet üzletszerűen és rendszeresen hulladékszállítási tevékenységet csak a külön jogszabályokban meghatározott feltételekkel végezhet (egyebek mellett a veszélyes áruk fuvarozási előírásait is be kell tartania) és erre a tevékenységre a környezetvédelmi hatóságtól előzetesen engedélyt kell szereznie.

A hulladék behozatala, kivitele és átszállítása

17. § (1) Az ország területére - beleértve a vámszabad területeket is - hulladékot

a) csak hasznosítás céljára,

b) a környezet állapotát nem veszélyeztető, nem szennyező módon,

c) a környezet károsodásának kizárásával,

d) a környezetvédelmi hatóság - külön jogszabályban meghatározott - engedélyével

lehet behozni.

(2) A környezetvédelmi hatóság az (1) bekezdés *d*) pontja szerinti engedélyt annak a hasznosítást végző, vagy a hasznosító megbízásából a hulladék behozatalára vele szerződésben álló hulladékkereskedő, szállító gazdálkodó szervezetnek adhat, amely az (1) bekezdésben, illetve a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel.

(3) A vámszabad területre történő hulladékbehozatal esetében az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni. Nem minősül hulladékbehozatalnak a vámszabad területen keletkezett hulladék országon belüli kezelése céljából történő szállítása.

(4) Hulladéknak az ország területére történő behozatala, kivitele és átszállítása csak a nemzetközi szerződésekkel összhangban és a külön jogszabályban meghatározott feltételek teljesítése esetén lehetséges.

A törvény szerint hulladék behozatala, kivitele, átszállítása, a Magyar Köztársaság területén történő hasznosítása, illetve ártalmatlanítása csak a környezet állapotát nem veszélyeztető, szennyezését, károsítását kizáró módon történhet, összhangban a vonatkozó nemzetközi kötelezettségekkel. A vonatkozó részletes szabályok megalkotására is adott felhatalmazás célja az, hogy az ország területén eredendően keletkező hulladékok mennyisége ne növekedjen a külföldről behozott hulladékok miatt. Fontos, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozás pillanatában a Tanács e kérdéskört szabályozó 259/93/EGK rendelete automatikusan hatályba fog lépni, így a hulladék kivitelére, behozatalára vonatkozó szabályok a fenti rendeletben meghatározottak alapján lesznek kötelezőek.

Hulladékhasznosítás

18. § (1) A hulladék hasznosítása történhet

a) a hulladék anyagának termelésben, szolgáltatásban történő ismételt felhasználásával (újrafeldolgozás);

b) a hulladék valamely újrafeldolgozható összetevőjének leválasztásával és alapanyaggá alakításával (visszanyerés);

c) a hulladék energiatartalmának kinyerésével (energetikai hasznosítás).

(2) A biológiailag lebomló szerves anyagok aerob vagy anaerob lebontása és további felhasználásra alkalmassá tétele hasznosításnak minősül. A tevékenység végzésének és a keletkező termékek felhasználásának feltételeit külön jogszabály tartalmazza.

(3) A hulladék hasznosítójának biztosítania kell, hogy a hasznosítással előállított termék az elsődleges alapanyagból előállított terméknél ne okozzon nagyobb környezetterhelést.

(4) Hulladékhasznosító létesítmény csak a külön jogszabályban meghatározott feltételekkel és a környezetvédelmi hatóság engedélyével létesíthető.

(5) A hulladék hasznosítása esetén a gyártóra, a hulladék birtokosára és a hulladékkezelőre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.

A törvény 18. §-ában szabályozott hulladékhasznosítás a kezelési folyamatok legfontosabb lépése, mivel ennek segítségével valósítható meg leginkább a környezetkímélő termelés. A törvény meghatározza a hulladékhasznosítás fajtáit, megkülönböztetve az újrafeldolgozást, a visszanyerést és az energetikai hasznosítás eseteit; valamint azt a kötelezettséget rója a hulladékhasznosítást végzőre, hogy a hasznosítással előállított termék az elsődleges alapanyagból előállított terméknél ne okozzon nagyobb környezetterhelést.

Hulladékártalmatlanítás

19. § (1) A hulladékártalmatlanítás a környezetvédelmi hatóság engedélyében megfogalmazottak szerint történhet

a) hulladéklerakóban történő lerakással;

b) termikus ártalmatlanítással;

c) más kémiai, biológiai vagy fizikai eljárással.

(2) Hulladékártalmatlanító létesítmény csak a külön jogszabályban meghatározott feltételekkel és a környezetvédelmi hatóság engedélyével létesíthető.

(3) Az ártalmatlanító létesítmények kialakítására és üzemeltetésére, valamint a már működő és betelt lerakókra vonatkozó előírásokat külön jogszabály állapítja meg.

(4) Új, települési hulladék lerakására szolgáló létesítmény kizárólag térségi célokra építhető.

(5) Hulladéklerakóban előkezelés nélkül - ha törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet másként nem rendelkezik - hulladék nem ártalmatlanítható. A lerakással ártalmatlanítható hulladékok körét és a lerakás feltételeit külön jogszabály határozza meg.

A törvény a 19. §-ában meghatározza a hulladékártalmatlanítás esetköreit (lerakás, termikus ártalmatlanítás, más kémiai, biológiai vagy fizikai eljárás), előírva azt, hogy ártalmatlanítás csak a környezetvédelmi hatóság engedélyében foglaltak szerint történhet. A hulladékok ártalmatlanítása a törvény szerint lerakás keretében a jövőben csak külön jogszabályban meghatározott feltételekkel, regionális célokat szolgáló lerakóhelyen valósulhat meg. A lerakókra, a lerakható hulladékok körére és összetételére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg, a Tanács hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK Irányelvével összhangban.

IV. Fejezet

A TELEPÜLÉSI SZILÁRD ÉS FOLYÉKONY HULLADÉKRA VONATKOZÓ KÜLÖN SZABÁLYOK

Az ingatlantulajdonos kötelezettségei

20. § (1) Az ingatlan tulajdonosa, birtokosa vagy használója (a továbbiakban együtt: ingatlantulajdonos) köteles az ingatlanán keletkező, az ideiglenes tárolásra szolgáló (közműpótló) létesítmények, berendezések üritéséből származó, illetve közüzemi csatornahálózatba vagy más módon befogadóba vagy szennyvíztisztítóba nem vezetett települési folyékony hulladékot, valamint a települési szilárd hulladékot a külön jogszabályban előírtak szerint gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított hulladékkezelőnek átadni.

(2) Az ingatlantulajdonos a települési szilárd hulladékot - a települési önkormányzat, Budapesten a Fővárosi Önkormányzat (a továbbiakban együtt: települési önkormányzat) rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételek mellett -, az abban megjelölt hulladékbegyűjtő helyre vagy hulladékkezelő telepre külön engedély nélkül maga is elszállíthatja.

(3) Az ingatlantulajdonos a települési hulladék egyes összetevőit (pl. a veszélyes hulladékokat) az önkormányzat rendeletében előírtaknak megfelelően köteles elkülönítetten, a környezet veszélyeztetését kizáró módon gyűjteni; a meghatározott begyűjtőhelyre vinni vagy a begyűjtésre feljogosított hulladékkezelőnek átadni, illetőleg a 12. § (2)-(3) bekezdés szerint eljárni.

(4) Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek a környezetvédelmi hatóság által engedélyezett - települési hulladék ártalmatlanítására alkalmas - hulladékkezelési berendezéssel, létesítménnyel rendelkeznek, az (1) bekezdés szerinti kötelezettség alól mentesülnek, ha a tevékenységük során képződött települési hulladékok ártalmatlanításáról ezekben a berendezésekben, létesítményekben gondoskodnak.

I.

A korszerűsítés szervezeti megoldásait tartalmazó, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság és a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatásköréről szóló 341/2004. (XII. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.) 2005. január 1. napján lépett hatályba.

A Korm. R. alapján a miniszter irányítása alá tartozó területi szerveknél jelentős változás következett be.

A környezetvédelem területi feladatait ellátó 12 környezetvédelmi felügyelőség és az első fokú vízügyi hatósági feladatokat ellátó 12 vízügyi felügyelet összevonásával, továbbá a természetvédelem területi feladatait ellátó 10 nemzeti park igazgatóság hatósági, szakhatósági feladatainak az új szervtípushoz történő telepítésével létrejött a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi első fokú hatósági feladatokat, és az azok megalapozásához szükséges tevékenységet ellátó 12 környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség). A nemzeti park igazgatóságok hatósági jogköre megszűnt. Ezek a szervezetek csak nem hatósági állami (például: természeti érték megóvása), valamint az azokkal összefüggő vagyonkezelői, fenntartói feladatokat látnak el.

A felügyelőségek megalakulása, a vízügyi felügyelet megszűnése és a nemzeti park igazgatóságok feladatkörének változása szükségessé tette a 2005. január 1. napja előtt hatályba lépett, feladat- és hatáskört megállapító jogszabályok felülvizsgálatát és azok új szervezetrendszernek, illetve feladatellátásnak megfelelő módosítását.

Környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket törvények, kormányrendeletek és miniszteri rendeletek állapítanak meg. A kormányrendeletek és miniszteri rendeletek módosítása megtörtént.

Az alkotmányos rend és a jogbiztonság megtartása érdekében a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló 2004. évi CXXXV. törvény 122. §-ának (23) bekezdése kimondja, hogy ahol törvény természetvédelmi és vízügyi hatósági feladat ellátásáról rendelkezik, a feladatot ellátó szerven a felügyelőséget kell érteni. E rendelkezésen túl, különös tekintettel a természetvédelmi igazgatásban bekövetkezett feladat-megosztásra, az új típusú hatósági szervezetrendszer létrejöttére, továbbá az esetleges jogviták elkerülése érdekében, az eljáró szerv nevének megváltozása, illetve egyes hatósági, szakhatósági hatáskörök megszűnése miatt az érintett törvényeket részleteiben is módosítani szükséges, illetve intézkedni kell egyes rendelkezéseik hatályon kívül helyezéséről.

II.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter szabályozási felelősségi körébe tartozó 3 törvénynek (a Kvt., a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény és a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény) a felelősségbiztosítással és a biztosítékkal (fedezetbiztosítással) kapcsolatos rendelkezései a védett tárgy azonossága ellenére különbözőek. Az eltérő rendelkezések a törvények vonatkozó szabályainak újraszabályozását igénylik, azonos szempontrendszer szerint.

Az újraszabályozás szempontjai az alábbiak:

A törvény alapján a környezethasználó, így a hulladékkezelő is, (új elem, hogy nem csupán a veszélyes hulladék kezelője, hanem a hulladék-bejelentési kötelezettség megállapításáról szóló kormányrendelet szerinti mennyiségben nem veszélyes hulladékot kezelő, illetve annak tulajdonosa is) a tevékenységének engedélyezésekor előre látható környezetvédelmi kötelezettségeire biztosíték készítésére köteles, míg a tevékenységével okozható előre nem látható környezeti károk felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető. A törvény egyben pontosítja a környezetvédelmi céltartalékképzés szabályait is.

A biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, a Kormány rendeletben állapítja meg. Ugyancsak kormányrendelet szabályozná a környezetvédelmi biztosítás, illetve a környezetvédelmi céltartalékképzés szabályait.

A települési önkormányzatok kötelezettségei

21. § (1) A települési önkormányzat kötelezően ellátandó közszolgáltatásként az ingatlantulajdonosoknál keletkező települési hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatást (a továbbiakban: közszolgáltatás) szervez, és tart fenn.

(2) Gazdálkodó szervezet akkor köteles a közszolgáltatás igénybevételére, ha a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett települési hulladéknak kezeléséről

a) a 13. §-ban foglaltaknak megfelelően nem gondoskodik, vagy

b) azon a településen, ahol a gazdálkodó szervezet települési hulladéka keletkezik, a közszolgáltatás keretében nyújtott települési hulladékkezelés - a felügyelőség által igazoltan - környezeti szempontból a 13. §-ban meghatározottaknál lényegesen kedvezőbb megoldással történik.

(3) A közszolgáltatás kiterjed

a) a közszolgáltatás ellátására feljogosított hulladékkezelő (a továbbiakban: közszolgáltató) szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben, a közterületen vagy az ingatlanon összegyűjtött és a közszolgáltató rendelkezésére bocsátott települési szilárd hulladék elhelyezés céljából történő rendszeres elszállítására;

b) a települési folyékony hulladék ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére és a települési folyékony hulladék elhelyezés céljából történő elszállítására;

c) a települési hulladék ártalmatlanítását szolgáló létesítmény létesítésére és működtetésére.

(4) A közszolgáltatás kiterjedhet begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvarok, átrakóállomások, gyűjtőpontok), előkezelő és hasznosító (válogató, komposztáló stb.) telepek létesítésére és működtetésére is.

(5) A települési önkormányzat a helyi feltételekhez igazodva, rendeletében előírhatja a települési szilárd hulladék egyes összetevőinek szelektív gyűjtését, közszolgáltatás keretében történő begyűjtését, illetőleg meghatározhatja az erre vonatkozó részletes szabályokat.

A törvény fontos részét képezi a 21. § települési önkormányzatok kötelező közszolgáltatásra vonatkozó rendelkezése; meghatározza, hogy mire terjed ki kötelezően (gyűjtés, elszállítás, kiürítés, ártalmatlanító-létesítmény létesítés és működtetés), és mire terjedhet ki fakultatívan a közszolgáltatás.

BH2006. 185. Közzolgáltatási szerződés jogszabályváltozásból eredő jogi lehetetlenülése. Az önkormányzati rendeletben szereplő polgári jogi alapfogalmak értelmezése [1959. évi IV. törvény 226. §, 312. §, 685. §; 1995. évi XLII. tv. 1. §; 2000. évi XLIII. tv. 21. §].

22. § (1) A települési önkormányzatok a hulladékgyűjtési feladataik ellátása érdekében, e törvény céljainak és alapelveinek figyelembevételével együttműködnek egymással. Együttműködésük tartalmát és feltételeit együttműködési vagy a társulási törvény szerinti társulási szerződésben állapítják meg.

(2) A települési önkormányzat a közzolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének önálló közzolgáltatás szervezésével tehet eleget, illetve a szomszédos vagy egymáshoz közeli települési önkormányzatok közösen tarthatnak üzemben hulladékkezelésre szolgáló létesítményt vagy a közzolgáltatás ellátására közös gazdálkodó szervezetet hozhatnak létre.

(3) A települési önkormányzat szerződést köthet a 11. § szerinti szervezettel a gyártó 8. §-ban meghatározott visszavételi felelősségébe tartozó hulladékok települési hulladékból történő szelektív begyűjtésére vagy válogatására.

(4) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) bekezdés szerinti együttműködés keretében - a vonatkozó terület- és településrendezési tervekben foglaltak figyelembevételével és a helyi hulladékgyűjtési tervnek megfelelően - kijelöli az érintett települések igényeit kielégítő települési hulladékkezelési létesítmények helyét.

E feladatok végrehajtása érdekében a regionalitás elvével összhangban az önkormányzatok közös létesítményeket és közös gazdálkodó szervezetet hozhatnak létre vagy már meglévő ilyen szolgáltatásokat igénybe vehetnek. Tekintettel arra, hogy a fenti feladat az önkormányzatokra új kötelezettséget ró, gondoskodni kell a feladat ellátásához szükséges támogatás fedezetéről, mely kérdéskörrel kapcsolatban a törvény 39. §-a további rendelkezéseket ad.

23. § A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:

a) a helyi közzolgáltatás tartalmát, a közzolgáltatással ellátott terület határait;
b) közzolgáltató megnevezését, illetőleg annak a működési területnek a határait, amelyen belül a közzolgáltató a közzolgáltatást rendszeresen köteles ellátni;

c) a közzolgáltatás ellátásának rendjét és módját, a közzolgáltató és az ingatlanulajdonos ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit - beleértve az egyes ingatlanfajtákra vonatkozó speciális szabályokat -, a szolgáltatásra vonatkozó szerződés egyes tartalmi elemeit;

d) a közzolgáltatás keretében kötött szerződés létrejöttének módját, valamint a közzolgáltatás igénybevételének - jogszabályban nem rendezett - módját és feltételeit;

e) a közzolgáltatással összefüggő - jogszabályban nem rendezett - települési önkormányzati feladat- és hatáskört;

f) az elvégzett szolgáltatás alapján az ingatlanulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettséget, az alkalmazható díj legmagasabb mértékét, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények eseteit vagy a szolgáltatás ingyenességét;

g) a közzolgáltatással összefüggő személyes adatok (közzolgáltatást igénybe vevő neve, lakcíme, születési helye és ideje, anyja neve) kezelésére vonatkozó rendelkezéseket;

h) a gazdálkodó szervezet számára - a 20. § (4) bekezdésében meghatározott kivétellel - a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett, nem elkülönítetten gyűjtött és a 13. § alapján nem hasznosított vagy ártalmatlanított hulladéka tekintetében a közzolgáltatás kötelező igénybevételét a 21. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

24. § (1) A települési önkormányzat a hulladékgyűjtési feladatainak végrehajtása érdekében hozott önkormányzati rendeleteiben - törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott módon és mértékben - illetékességi területére a más jogszabályokban előírtaknál szigorúbb hulladékgyűjtési előírásokat is meghatározhat.

(2) A települési önkormányzat hulladékgyűjtési tárgyú rendeleteinek tervezetét a szomszédos és az intézkedéssel érintett más települési önkormányzatoknak, a megyei önkormányzatnak tájékoztatásul, valamint a felügyelőségnek véleményezésre megküldi. A felügyelőség szakmai véleményéről harminc napon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot.

A hulladékkezelési közzolgáltatási díj

25. § (1) A közzolgáltatás díját az elvégzett közzolgáltatással arányosan,

a) a közzolgáltatás jellegét,

b) a kezelt hulladék mennyiségét és minőségét,

c) a közzolgáltatást működtető szolgáltató hatékony működéséhez szükséges folyamatos ráfordításaihoz és a működés fejleszthető fenntartásához szükséges költségeket - beleértve a szolgáltatás megkezdését megelőzően felmerülő, a szolgáltatás ellátásához szükséges beruházások költségeit -, külön-külön meghatározva a szállítási és

begyűjtés, illetve az ártalmatlanítás költségeit; utóbbi esetben a díjat, a kezelő létesítmény bezárását és lerakó esetén a bezárást követő utógondozás és harminc évig történő monitorozás költségeit külön jogszabályban meghatározott módon figyelembe véve kell meghatározni.

(2) Az üdülőingatlan tulajdonosok esetében a közszolgáltatás díját, az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével, tekintettel a település jellegére, az állandó lakóingatlan tulajdonosára meghatározott díjjal arányosan kell megállapítani.

(3) A közszolgáltatás díját meghatározó önkormányzati rendelet elfogadását megelőző, a Kt. 43. §-a szerinti vizsgálati elemzés részeként a közszolgáltatás rendjére és módjára tekintettel részletes költségelemzést kell készíteni. A költségelemzést - a közszolgáltató (1) bekezdésben meghatározottak szerint készített javaslata alapján - a jegyző, Budapesten a főjegyző (a továbbiakban: jegyző) terjeszti elő.

A törvény a jelenlegi helyzet orvoslásaként - összhangban az Alkotmánybíróság vonatkozó döntésével (6/1999. (IV. 21.) AB határozat) - előírja a hulladékkezelési közszolgáltatásért járó díj meghatározásának kereteit. Ugyancsak alkotmányossági kérdést hivatott rendezni a törvény üdülőingatlan-tulajdonosokra vonatkozó díjszámítási rendelkezése (25.§ (2) bekezdés).

26. § (1) A hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlanulajdonost terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtható köztartozásnak minősülnek.

10/2006. Számvetési kérdés *A 100/2005/12 olvasói kérdésre adott válasszal kapcsolatban két olvasónktól is érkezett észrevétel, akik felhívták a figyelmünket arra, hogy a válasznál nem vettük figyelembe a hulladékgazdálkodásról szóló törvény 26. §-ának módosítását. Egyik olvasónk szerint a kérdésben leírt esetben nem tartozásátvállalás történik az önkormányzat részéről, hanem követelésengedményezés az önkormányzat részére.*

Olvasóinknak igaza van abban, hogy a válasznál nem vettük figyelembe a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: hulladékgazdálkodási törvény) 26. §-ának 2005. december 30-ától hatályos módosítását. Tekintettel azonban arra, hogy a módosítás szerinti előírást (az eljárásjogi rendelkezések kivételével) csak a hatálybalépést követően indult ügyekben kell alkalmazni, a 100/2005/12 olvasói kérdésre adott válasz a módosítás hatálybalépését megelőzően indult ügyekben (amíg a települési önkormányzat a díjhátralékot a közszolgáltató részére megtéríti!) a vonatkozó jogszabályokkal összhangban lévő megközelítést tartalmaz.

Így álláspontunk a továbbiakban is az, hogy tartozásátvállalásnak és nem követelés engedményezésének kell tekinteni azt az esetet, amikor az adós helyett az adós kötelezettségét az önkormányzat egyenlíti ki a részére adott támogatásból. Ilyenkor ugyanis nem a díjhátralék miatti követelés száll át az önkormányzatra, hanem az önkormányzat a jogszabályban előírt módon megtéríti a díjhátralékot a közszolgáltatónak.

A hulladékgazdálkodási törvény 2005. december 30-ától hatályos 26. §-a érdemileg eltér az előzőtől, kimaradt belőle a következő előírás: Ha a köztartozás behajthatatlan, a települési önkormányzat - a feladathoz kötött állami támogatás terhére - a behajthatatlanság tényének megállapítását követő nyolc napon belül megtéríti a díjhátralékot a közszolgáltató részére. A 100/2005/12 olvasói kérdésre adott válaszuk - lényegében - a 2005. december 30-ától hatálytalan előíráson alapult.

A hulladékgazdálkodási törvény jelenleg hatályos 26. §-a alapján a hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért megállapított, az ingatlanulajdonossal (a nem ingatlanulajdonossal, a vagyonkezelővel) szembeni - a közszolgáltatónál kimutatott - követelést a számviteli törvény 55. §-ában foglaltak szerint kell minősíteni, indokolt esetben értékvesztést elszámolni, illetve a települési önkormányzat jegyzője által - a behajthatatlanság tényéről és okáról - adott igazolás alapján azt behajthatatlan követelésként az egyéb ráfordításokkal szemben le kell írni.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a korábbi és az új szabályozás között érdemi eltérés van, az új előírás szerint a települési önkormányzat - a korábbiaktól eltérően - a behajthatatlan díjhátralékot nem téríti meg a közszolgáltatónak.

[2000. évi C. törvény 65. § (7), 2000. évi XLIII. törvény 26. §]

100/2005. Számvetési kérdés *A társaság önkormányzati hatáskörbe utalt, kötelező közszolgáltatási körbe tartozó, hulladékgazdálkodási szolgáltatást végez, az alapító önkormányzat mellett más önkormányzatok részére is. 2001-től a hulladékkezelési közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlanulajdonost terhelő díjhátralék adók módjára behajtható köztartozás. Az adóhatóság végrehajtó közreműködésével megkísérli a díjhátralék behajtását. Ha a köztartozás behajthatatlan, a települési önkormányzat azt a szolgáltatónak*

megtéríti. Ez azonban - néhány kivételtől eltekintve - nem következik be. Kérdés az, hogy ha igazolt a behajthatatlanság, a közszolgálati díjhátralék miatti követelés leírható-e?

A kérdésre adandó válasznál - elsősorban - a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: hulladékgazdálkodási törvény) 26. §-ában foglaltakat kell figyelembe venni.

A díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására és felszólítja annak teljesítésére. A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően a közszolgáltató - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralékot a települési önkormányzattól igényelheti.

A szabályosan benyújtott igénylés alapján a települési önkormányzat jegyzője a külön jogszabályban meghatározottak szerint haladéktalanul intézkedik a díjhátralék és a felmerülő költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékot a települési önkormányzat nyolc napon belül átutalja a közszolgáltatónak. Ha a köztartozás behajthatatlan, a települési önkormányzat - a feladathoz kötött állami támogatás terhére - a behajthatatlanság tényének megállapítását követő nyolc napon belül megtéríti a díjhátralékot a közszolgáltató részére.

Az idézett törvényi előírás alapján - az előírásoknak megfelelően - a települési önkormányzattól igényelt díjhátralék még akkor sem tekinthető behajthatatlan követelésnek, ha települési önkormányzatnál, mint köztartozás, behajthatatlan. A települési önkormányzat - mint az a hulladékgazdálkodási törvény 26. §-ából következik - a közszolgáltató részére a behajthatatlanság tényének megállapítását követő nyolc napon belül megtéríti (köteles megtéríteni) a díjhátralékot.

A törvény 39. §-ának (3)-(4) bekezdése alapján a települési önkormányzatokat a hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezéséért támogatás illeti meg, de csak akkor, ha a közszolgáltatás ellátására vonatkozó - e törvényben és más jogszabályban meghatározott - kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz.

Az ingatlantulajdonosok díjhátralékát a hulladékgazdálkodási törvény ismertetett előírásai mellett - számviteli szempontból - úgy kell kezelni a közszolgáltatónál, mint a tartozásátvállalást (az ingatlantulajdonosok helyett az önkormányzat a kötelezett), és a közszolgáltatónak (ettől kezdve) valójában nem az ingatlantulajdonosokkal szemben van követelése, hanem az önkormányzattal szemben. Ebből következően az önkormányzattal szembeni követeléseknél értékvesztést elszámolni vagy azt behajthatatlan követelésként leírni csak a települési önkormányzat minősítése alapján lehet.

Meg kell jegyezni, hogy a hulladékgazdálkodási törvény idézett előírása alapján - az időtartamokat is figyelembe véve és azt is, hogy törvényi kötelezettségének a közszolgáltató eleget tett - az ingatlantulajdonosokat terhelő díjhátralék (velük szembeni követelés) összege után nem indokolt értékvesztést elszámolni.

[2000. évi C. törvény 65. § (7), 2000. évi XLIII. törvény 26. §]

(2) A díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására és felszólítja annak teljesítésére.

(3) A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék keletkezését követő 90. napot követően a közszolgáltató - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a települési önkormányzat jegyzőjénél kezdeményezi.

(4) A települési önkormányzat jegyzője - a kezdeményezés kézhezvételétől számított nyolc napon belül - a külön jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékot, késedelmi kamatot, valamint a közszolgáltatónak az ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a települési önkormányzat jegyzője nyolc napon belül átutalja a közszolgáltatónak.

(5) Ha a közszolgáltatást igénybe vevő díjhátralékos nem tulajdonosa az ingatlannak és a vele szemben lefolytatott behajtás eredménytelen, a díjhátralékot, késedelmi kamatot és a felmerült költségeket az ingatlan tulajdonosától, illetve vagyonekezelőjétől kell behajtani. Közös tulajdonban álló ingatlan esetében a tulajdonosok felelőssége egyetemleges.

(6) A behajthatatlan díjhátralék esetében ennek tényéről és okáról a települési önkormányzat jegyzője - a behajtás eredménytelenségét követő nyolc napon belül - igazolást ad a közszolgáltatónak.

A hulladékkezelési közszolgáltatás

27. § (1) A települési hulladékkezelési közszolgáltatást ellátó közszolgáltató feladata a környezetvédelmi előírások megtartása mellett - az önkormányzati rendeletben előírt módon - a települési hulladék ingatlantulajdonosoktól

történő begyűjtése, elszállítása a települési hulladékkezelő telepre, illetőleg a települési hulladék kezelése, kezelő létesítmény üzemeltetése, a szolgáltatás folyamatosságának biztosítása.

(2) A közszolgáltatás teljesítése csak törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott esetekben szüneteltethető, illetőleg korlátozható.

(3) Települési hulladékkezelési közszolgáltatást az a hulladékkezelő végezhet, aki

a) biztosítani tudja a közszolgáltatás azon - külön jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételeit, amelyek garantálják a közszolgáltatás tartós, rendszeres és a környezetvédelmi szempontoknak maradéktalanul megfelelő ellátását;

b) a végzendő hulladékkezelési tevékenységnek megfelelő környezetvédelmi hatósági engedéllyel rendelkezik;

c) megfelelő - külön jogszabályban meghatározottak szerinti - mértékű biztosíték, garancia meglétét igazolja;

d) az a)-c) pontokban meghatározott feltételek, illetőleg közbeszerzési eljárás alapján a települési önkormányzattal közszolgáltatási szerződést kötött.

(4) A települési önkormányzat az önkormányzati rendeletben a 21. § (3)-(5) bekezdésének figyelembevételével meghatározott közszolgáltatás vagy egyes elemei ellátására közbeszerzési eljárást folytat le, kivéve, ha a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) szerint nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni (vagy azért, mert nem tartozik a Kbt. alkalmazási körébe a szerződés megkötése, vagy azért mert a Kbt. szerinti kivételi körbe esik). A közszolgáltató kiválasztására irányuló eljárás részletes szabályait külön jogszabályok határozzák meg.

(5) A közbeszerzési eljárás eredménytelensége esetén az eljárást 6 hónapon belül ismételten meg kell kezdeni. A közszolgáltatási szerződés megkötéséig a települési önkormányzat köteles gondoskodni a közszolgáltatás ellátásáról.

28. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - ha közbeszerzési eljárás lefolytatására került sor, a közbeszerzési eljárás nyertesével - a közszolgáltatás ellátására szerződést köt.

(2) A szerződést a települési hulladék ártalmatlanítását végző hulladékkezelővel legalább 10 évre szólóan kell megkötöni.

(3) A kizárólag a hulladék begyűjtésére, illetve szállítására vonatkozó szerződést legfeljebb 10 évre szólóan lehet megkötöni. Az ilyen szerződésben meg kell határozni a hulladék ártalmatlanítását végző közszolgáltatót, a szelektíven gyűjtött hulladékok esetében az azok hasznosítását vagy ártalmatlanítását végző hulladékkezelőt.

(4) A szerződés részletes feltételeit és tartalmi követelményeit a Kormány rendeletben állapítja meg.

(5) A közszolgáltatói szerződés csak akkor mondható fel, ha a közszolgáltató

a) a közszolgáltatás ellátása során a környezet védelmére vonatkozó jogszabályok vagy a reá vonatkozó hatósági határozat előírásait súlyosan megsértette, és ennek tényét a bíróság vagy hatóság jogerősen megállapította;

b) a szerződésben megállapított kötelezettségét neki felróhatóan súlyosan megsértette.

(6) A felmondási idő legalább hat hónap.

(7) A közszolgáltatási szerződés felmondása esetén a települési önkormányzatnak haladéktalanul intézkednie kell a közszolgáltatás ellátásának biztosításáról.

A közszolgáltatóval szemben különböző feltételeket támaszt a törvény, annak érdekében, hogy biztosított legyen az ellátandó feladathoz szükséges szakmai követelményrendszer, valamint a törvény egyéb mellett bizonyos esetekre vonatkozóan rendelkezik a közszolgáltatási szerződés legrövidebb, illetve leghosszabb időtartamáról, és a szerződés felmondásának lehetőségéről is.

29. § (1) A közszolgáltató köteles a közszolgáltatói tevékenységéről évente részletes költségelszámolást készíteni, és azt a települési önkormányzatnak benyújtani.

(2) A közszolgáltató a közszolgáltatás ellátása mellett hulladékkezelési engedélyének megfelelően egyéb hulladékgazdálkodási tevékenységeket is folytathat, amelyeknek díját maga határozza meg.

(3) A kötelezően ellátandó közszolgáltatás kereteibe nem tartozó más hulladékkezelési szolgáltatás költségeit, elszámolását és díját szigorúan el kell különíteni, és e költségeket a közszolgáltatás díjából nem lehet finanszírozni.

(4) A települési szilárd és folyékony hulladékok kezelésére szolgáló technológiák, létesítmények kialakítására és üzemeltetésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály határozza meg.

A törvény fontos rendelkezése, hogy a közszolgáltató nemcsak közszolgáltatói feladatokat, hanem egyéb (hulladékkezelési engedélyének megfelelő) hulladékgazdálkodási feladatokat is elláthat, azonban e feladatok ellátása külön díj ellenében történhet. Ezen kettős feladatkör elkülönítését hivatott biztosítani a törvény azon rendelkezése (29. §), mely előírja, hogy a közszolgáltató elkülönített és részletes költségelemzést köteles készíteni és azt jóváhagyásra benyújtani a települési önkormányzatnak.

Elhagyott hulladék

30. § (1) Az ingatlanon elhagyott hulladék kezelési kötelezettsége a hulladék tulajdonosát, ha annak személye nem állapítható meg - ellenkező bizonyításig - az ingatlan tulajdonosát terheli.

(2) A települési önkormányzat, közigazgatási területén a közterületen elhagyott hulladék elszállításáról és hasznosításáról, illetve ártalmatlanításáról a közszolgáltatás keretein belül - a 31. §-nak megfelelően - gondoskodik.

(3) A környezetvédelmi hatóság az elhagyott hulladék elszállítására és ártalmatlanítására kötelezi

a) a hulladék tulajdonosát,

b) az ingatlan tulajdonosát, abban az esetben, ha a hulladék tulajdonosának személye nem állapítható meg,

c) közterületen elhagyott hulladék esetében a települési önkormányzatot,

ha az (1)-(2) bekezdésben foglalt kötelezettséget önként nem teljesítik.

(4) Ha az elhagyott hulladék tulajdonosa azonosítható, a költségviselő vele szemben a hulladékkezelés és az eljárás költségeit érvényesíti.

A jelenleg hatályos jogszabályok hiányosságait hivatott pótolni a törvény azon új előírása, mely szerint az elhagyott hulladék kezelésének kötelezettsége elsősorban a hulladék tulajdonosát, ha annak személye nem állapítható meg - az ellenkező bizonyításig - az ingatlan tulajdonosát terheli. E rendelkezés a korábbiakban már említett ingatlantulajdonossal kapcsolatos tulajdonvédelmi ösztönzést próbálja megelőzni, másfelől megpróbálja elérni, hogy megszűnjenek az illegális lerakók, az erdőszéli szemétkupacok és a jelenleg közterületen elhelyezett roncsautó-telepek. A törvény értelmében a közterületen elhagyott hulladék esetén a hulladékkezelési kötelezettség a települési önkormányzatot terheli, lehetőség van azonban arra, hogy amennyiben az elhagyott hulladék tulajdonosa azonosítható, a költségviselő érvényesítheti meghatározott költségeit.

A közterület tisztán tartása

31. § (1) A közterület szervezett, rendszeres tisztán tartása a települési önkormányzat közszolgáltatási feladata.

(2) Az ingatlantulajdonos és a települési önkormányzat közterület tisztán tartási feladatait, valamint a közterületen megvalósuló állattartás részletes szabályait - a külön jogszabályokban meghatározottaknak megfelelően - a települési önkormányzat rendelkezésére állapítja meg.

A közterületek tisztaságának biztosítása érdekében a törvény meghatározza, hogy e feladat a települési önkormányzat közszolgáltatási feladata, és az önkormányzat részére részletes jogszabályok megalkotására is felhatalmazást ad.

V. Fejezet

VESZÉLYES HULLADÉK

A veszélyes hulladék birtokosának kötelezettségei

32. § (1) A külön jogszabályokban kihirdetett hulladékjegyzékekben nem szereplő, vagy ismeretlen összetételű hulladékot veszélytelenségének, illetve veszélyességének megállapításáig veszélyes hulladéknak kell tekinteni.

(2) Tilos a veszélyes hulladékot - a környezetvédelmi hatóság engedélye nélkül - más hulladékkal vagy anyaggal összekeverni.

(3) A veszélyes hulladékot eredményező tevékenységéről a termelőnek anyagmérleget kell készítenie. A veszélyes hulladék birtokosa köteles a veszélyes hulladék sorsát (keletkezését, gyűjtését, szállítását, kezelését, átadását, átvételét) szoros elszámolásban nyilvántartani, bizonylatolni, és arról a környezetvédelmi hatóságoknak adatokat közölni.

(4) A veszélyes hulladék termelője - ha jogszabály másként nem rendelkezik - köteles legalább 3 évre szóló, a veszélyes hulladék keletkezésének megelőzésére, veszélyességének és mennyiségének csökkentésére, hasznosítására vagy ártalmatlanítására vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott tartalmú hulladékgazdálkodási tervet készíteni.

(5) A háztartásban, illetőleg intézményi fogyasztásból, felhasználásból vagy szolgáltatásból keletkezett veszélyes hulladékot a termelő köteles a 20. § (3) bekezdésnek megfelelően elkülönítve, a környezet szennyezését vagy károsítását kizáró módon gyűjteni és az annak begyűjtésére és szállítására, illetőleg ártalmatlanítására engedéllyel rendelkező hulladékkezelő részére átadni, valamint a szolgáltatásért járó díjat megfizetni. A (3) és (4) bekezdés szerinti adminisztratív és tervezési kötelezettségek ezen esetekben a hulladék átvevőjét terhelik.

(6) Veszélyes hulladék kezelése csak a külön jogszabályban meghatározottaknak megfelelően, a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

(7) Veszélyes hulladéknak az ország területére történő behozatala, onnan történő kivitele, illetve az ország területén történő átszállítása csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével, külön jogszabályban meghatározott feltételekkel, „a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának és ártalmatlanításának ellenőrzéséről” szóló Bázeli Egyezmény előírásaival összhangban végezhető.

A veszélyes hulladékokról már rendelkezik a 102/1996. (VII. 12.) Korm. rendelet, ezért jelen törvény csak a közösségi követelményeknek megfelelő módosításokat tartalmazza, pl. a veszélyes hulladék lista közzétételével és a veszélyes hulladék osztály megszüntetésével. A törvény elfogadását követően és azzal összhangban a fenti rendelet átfogó módosítására kerül majd sor és várhatóan a műszaki követelmények alacsonyabb szintű jogszabályokban lesznek szabályozva.

VI. Fejezet

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS SZERVEZÉSE

Hulladékgazdálkodási terv

33. § Az Országgyűlés a hulladékgazdálkodás stratégiai célkitűzéseinek, továbbá az e törvényben megállapított célok elérésének és az alapvető hulladékgazdálkodási elvek érvényesítésének érdekében a Nemzeti Környezetvédelmi Program részeként Országos Hulladékgazdálkodási Tervet (a továbbiakban: országos terv) fogad el.

34. § (1) Az országos terv alapján a környezetvédelmi igazgatási szervek (a továbbiakban: igazgatóság) a külön jogszabályban megjelölt területre a vonatkozó területrendezési és területfejlesztési tervekben foglaltakkal összhangban területi hulladékgazdálkodási tervet készítenek a területen lévő, illetve működő helyi önkormányzatok, érintett más hatóságok, érdek-képviselői és környezetvédelmi társadalmi szervezetek bevonásával.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény szerint az Országos Hulladékgazdálkodási Terv alapján területi hulladékgazdálkodási tervet kell készíteni. A terv előkészítése jelenleg a felügyelőségek feladatkörébe tartozik. 2005. január 1. napjától e szervezetek kizárólag első fokú hatósági feladatokat, és az azok megalapozásához szükséges tevékenységeket látnak el. A nem hatósági állami környezetvédelmi feladatok ellátása pedig a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok feladat- és hatáskörébe tartozik. Ezért a nem hatósági állami feladatnak minősülő területi hulladékgazdálkodási terv előkészítését indokolt a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságokhoz telepíteni.

(2) A területi hulladékgazdálkodási terv előkészítésének megkezdéséről az (1) bekezdés szerinti részvétel biztosítása érdekében az igazgatóság írásban értesíti az érintett helyi önkormányzatokat, hatóságokat és érdek-képviselői szervezeteket.

(3) A környezetvédelmi társadalmi szervezetek bevonása érdekében az igazgatóság hivatalos helyiségeiben és legalább egy regionális napilapban hirdetményt tesz közzé a területi hulladékgazdálkodási terv előkészítő eljárásának megkezdéséről. A hirdetményben felhívja az érintettek figyelmét a tervezés megkezdésére és a megjelenést követő 15 napon belül jelentkező társadalmi szervezetek által együttesen delegált legfeljebb 5 személyt bevon a tervezésbe.

(4) A tervezési területen működő gazdálkodó szervezetek érdek-képviselői szervezeteik útján vehetnek részt a terv előkészítésében.

(5) Az (1)-(4) bekezdés szerint elkészült területi hulladékgazdálkodási tervet az igazgatóság előterjesztése alapján a környezetvédelemért felelős miniszter rendeletben hirdeti ki.

(6) A megyei önkormányzat az országos és a területi tervvel összhangban, a területén lévő települési önkormányzatokkal egyeztetetten önálló megyei hulladékgazdálkodási tervet készíthet.

35. § (1) Az országos és a területi hulladékgazdálkodási tervben foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével összhangban a települési önkormányzat illetékességi területére helyi hulladékgazdálkodási tervet dolgoz ki.

(2) A települési hulladékgazdálkodási terv előkészítésére a 34. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A Fővárosi Önkormányzat az előkészítésbe köteles a kerületi önkormányzatokat is bevonni és véleményüket kikérni.

(3) Az (1)-(2) bekezdés szerint elkészült helyi hulladékgazdálkodási tervet a települési önkormányzat rendeletben hirdeti ki.

36. § (1) Az egy körgyűzőséghez tartozó vagy hulladékgyádzálkodási feladataikat társulásban vagy más módon közösen ellátó települési önkormányzatok a 35. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségüket közös hulladékgyádzálkodási terv kidolgozásával és kihirdetésével is teljesíthetik.

(2) Az országos, a területi és a helyi hulladékgyádzálkodási tervek megvalósíthatóságának biztosítása érdekében egyes, a hulladékgyádzálkodási feladatokat jelentősen befolyásoló gyádzálkodó szervezetek kötelesek egyedi hulladékgyádzálkodási tervet készíteni, azt a települési önkormányzattal egyeztetni, és jóváhagyásra a felügyelőségnek megküldeni. A tervkészítésre kötelezett gyádzálkodó szervezetek körét - a képződő vagy kezelt hulladékok mennyisége, minősége és az esetleges különleges kezelési kötelezettségek figyelembevételével - külön jogszabály állapítja meg. Az országos, a területi és a helyi tervek előkészítésébe e szervezetek vagy érdekképviselői szerveik bevonása kötelező.

37. § (1) A különböző szintű hulladékgyádzálkodási terveket - kidolgozói - hat évre készítik el és 2 évente beszámolót állítanak össze az abban foglaltak végrehajtásáról. A terveket a Nemzeti Környezetvédelmi Programban, a tervezési területre vonatkozó környezetvédelmi programban, a terület- és településfejlesztési, valamint terület- és településrendezési dokumentumokban foglaltakkal összhangban kell kialakítani.

(2) A hulladékgyádzálkodási tervben meghatározottakat a terület- és településrendezési tervek jóváhagyása, illetve más önkormányzati döntések meghozatala során érvényesíteni kell.

(3) A tervet jóváhagyók, valamint az érintett hatóságok gondoskodnak a tervben meghatározottak végrehajtásáról, illetve a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kísérik a tervekben foglalt feladatok megoldását. A tervet az (1) bekezdés szerinti beszámoló összeállításával egyidejűleg felül kell vizsgálni és a végrehajtás tapasztalatai alapján szükség szerint módosítani. A felülvizsgálat eredményeiről, a tervezési területen végzett hulladékgyádzálkodási tevékenységekről tájékoztatni kell a lakosságot.

(4) A hulladékgyádzálkodási terveknek tartalmaznia kell különösen:

- a) a keletkező, hasznosítandó vagy ártalmatlanítandó hulladékok típusait, mennyiségét és eredetét;
- b) a hulladékkezeléssel kapcsolatos alapvető műszaki követelményeket;
- c) az egyes hulladéktípusokra vonatkozó speciális intézkedéseket;
- d) a hulladékok kezelésére alkalmas kezelőtelepeket és létesítményeket, a kezelésre felhatalmazott vállalkozásokat;
- e) az elérendő hulladékgyádzálkodási célokat;
- f) a kijelölt célok elérését, illetve megvalósítását szolgáló cselekvési programot: a hulladékok kezelésének (begyűjtésének, szelektálásának, szállításának, ártalmatlanításának és hasznosításának) racionalizálását elősegítő intézkedések meghatározását, végrehajtásuk sorrendjét és határidejét, a megvalósításhoz szükséges eszközök, megfelelő előkezelő, ártalmatlanító és hasznosító eljárások, berendezések és létesítmények meghatározását, valamint ezek becsült költségeit.

(5) A csomagolási hulladékokra és a veszélyes hulladékokra vonatkozó feladatokat a (4) bekezdés szerinti tartalommal a hulladékgyádzálkodási tervek önálló tervrészeként vagy külön tervben kell meghatározni.

(6) A hulladékgyádzálkodási tervek részletes tartalmi követelményeit külön jogszabály határozza meg.

A hulladékgyádzálkodás szervezési kérdéseiről rendelkeznek a törvény e szakaszai. Az országos hulladékgyádzálkodási terv elkészítésével, közzétételével, és az ország területi egységeire történő lebontásával az egyes térségekben kialakításra kerülő kezelő berendezések és létesítmények meghatározhatóakká válnak; a tervezést és forrásbiztosítást követően üzembe helyezhetőek. Kiemelkedően fontos jelentőségű a hulladékgyádzálkodási tervre vonatkozó szabályok bevezetése, egyfelől azért, mert a helyi, területi és országos tervek kialakításával lehetőség nyílik az átfogó, egységes hulladékgyádzálkodási politika végrehajtására, és egyben a közösségi jogszabályok a Keretirányelv által előírt kötelezettségek teljesítésére is. A fenti rendelkezések bevezetése módot ad arra is, hogy országos szinten átláthatóvá és tervezhetővé váljanak a hulladék-feldolgozó háttérpar szükséges kapacitásai.

A törvény háromszintű tervkészítést ír elő: az országos tervet, mely a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz kapcsolódik és melynek készítése az Országgyűlés feladata, a területi tervet, amelyet a felügyelőségek-, és a helyi tervet, melyet a települési önkormányzatok készítenek. A törvény meghatározza a hulladékgyádzálkodási terv tartalmának alapvető szabályait, illetve előírja, hogy milyen időközönként kell az egyes terveket elkészíteni.

A megyei önkormányzat feladatai

38. § (1) A megyei önkormányzat feladata a megye területén a hulladékok környezetkímélő kezelésének elősegítése.

(2) A megyei önkormányzat a hulladékgazdálkodási feladatok ellátása érdekében különösen a következőkről intézkedik:

a) a 34. §-ban foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzatokkal együttműködve kidolgozza a megyei hulladékgazdálkodási tervet;

b) a települési önkormányzatokkal együttműködve meghatározza a hulladék kezelésére, ártalmatlanítására alkalmas területeket a megye területén;

c) összegyűjti a települési önkormányzatok helyi hulladékgazdálkodási terveit, és javaslatot tesz azok összehangolására, továbbá a területi elv érvényesítésére;

d) együttműködik a hulladékgazdálkodási feladatok megoldásában más megyei önkormányzatokkal;

e) elősegíti és támogatja a helyi önkormányzatok hulladékkezelését szolgáló közös telephelyek létesítését.

A törvény megelőző rendelkezései a települési önkormányzatokra vonatkozó feladatokat határozták meg. Arra való tekintettel azonban, hogy a hulladékgazdálkodás átfogó feladatot jelent és a regionalitás elvére is figyelemmel kell lenni, indokoltá vált nemcsak a települési, hanem a megyei önkormányzatokat is bevonni a feladatok ellátásába. Mivel azonban ezen önkormányzatok nem állnak függőségi viszonyban egymással, az előkészítő csak azt határozta meg, hogy a megyei önkormányzatoknak alapvetően kiegészítő, együttműködő tevékenységeket kell végezniük, illetve ennek alapján a 38. §-ban meghatározott feladataikat a települési önkormányzatokkal együttműködve kell ellátniuk.

A hulladékgazdálkodás gazdasági eszközei

39. § (1) A hulladékgazdálkodási célok megvalósítását szolgáló kezelőhálózat létrehozását cél- és címzett támogatásokkal és egyéb finanszírozási eszközökkel kell elősegíteni.

(2) A települési önkormányzat e törvény alapján kötelezően ellátandó feladataihoz kapcsolódó és azok végrehajtását biztosító állami támogatásról elsősorban a költségvetési törvényben kell gondoskodni.

(3) A települési önkormányzatokat a hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezéséért - figyelemmel a közszolgáltatás színvonalára - a költségvetési törvényben biztosított módon és összegben feladathoz kötött támogatás illeti meg. A támogatás megállapításának részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(4) A települési önkormányzat a (3) bekezdés szerinti feladathoz kötött támogatásra csak akkor jogosult, ha a közszolgáltatás ellátására vonatkozó - e törvényben és más jogszabályokban meghatározott - kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz.

(5) Amennyiben a települési önkormányzat a közszolgáltatás ellátására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, a közigazgatási hivatal kezdeményezi, hogy a (3) bekezdés szerinti feladathoz kötött költségvetési támogatást az azt folyósító szervezet a közszolgáltatás megszervezéséig visszatartsa, illetve zárolja.

(6) A több települési önkormányzat feladatait megvalósító, illetőleg térségi feladatokat ellátó hulladékkezelési létesítmények beruházásai, valamint a betelt hulladéklerakók felülvizsgálatot követő lezárása, területének újrahasznosításra alkalmassá tétele, természeti környezetbe illesztése (rekultivációja) - külön jogszabály szerint - állami támogatásban részesíthető.

A Kormány már eddig is támogatta címzett- és céltámogatás formában, valamint a Környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű előirányzat felhasználásának, nyilvántartásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 2/1999. (III. 26.) KöM rendeletben (a továbbiakban: KAC) meghatározott támogatásokkal a regionális hulladékkezelő létesítmények beruházásait. Azonban az önkormányzatok kötelező feladatává váló közszolgáltatás szükségessé teszi a helyi kezelő létesítmények és berendezések beruházásainak megvalósításhoz szükséges további állami források biztosítását.

Fenti okok miatt szükséges az üzemeltetés feladathoz kötött támogatása is, ezen megkülönböztetű támogatás azonban a diszkrimináció tilalma miatt az EU tagság elérésével nem lesz tartható. Ennek ellenére átmeneti jelleggel szükséges a támogatás biztosítása, hogy a lakosokra ne háruljon méltánytalanul nagy teher. Ugyancsak többletköltséget fog jelenteni a meglévő és betelt lerakók rekultivációja is, amelyre vonatkozóan állami támogatást próbál előírni jelen törvény.

VII. Fejezet

HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI IGAZGATÁS

A hulladékgazdálkodási igazgatás

40. § (1) A hulladékgazdálkodási igazgatás körébe tartozik:

a) a hulladékgazdálkodás irányítása, az állami és önkormányzati hulladékgazdálkodási feladatok - külön jogszabályokban foglalt - ellátása, szervezése, ellenőrzése;

b) a hulladékgazdálkodási hatósági tevékenység ellátása, így különösen - az e törvényben, valamint külön jogszabályokban meghatározott szabályok szerinti - hatósági engedélyezési, ellenőrzési feladatok meghatározása és ellátása, a környezetért való közigazgatási jogi felelősség érvényesítése;

c) a hulladékgazdálkodással összefüggő adatok, információk kezelésével kapcsolatos feladatok ellátása.

(2) A hulladékgazdálkodási igazgatás feladatait a Kvt., valamint az e törvény és más jogszabályok rendelkezései alapján a környezetvédelemért felelős miniszter, a környezetvédelmi államigazgatási szervek, illetőleg a települési önkormányzat és szervei, valamint a jegyzők látják el.

41. §

A hulladékgazdálkodás hatósági felügyeletének és ellenőrzésének eljárási szabályai

42. § Az e törvény szerinti hatósági eljárásokra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

43. § (1) Az eljárási határidő a hulladékgazdálkodási hatósági engedélyezési eljárásokban - ha jogszabály másként nem rendelkezik - 90 nap.

(2)

44. § (1) A hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályok és hatósági előírások megtartását a környezetvédelmi hatóság rendszeresen ellenőrzi. Ennek során az e törvényben és más jogszabályban előírt kötelező és rendszeres adatszolgáltatásokon kívül is tájékoztató adatot, összefoglalót, jelentést kérhet kötelezettségei teljesítéséről a hulladék termelőjétől, birtokosától, illetve a hulladékkezelőtől.

(2) A környezetvédelmi hatóság a gyártónál, a forgalmazónál, a hulladék termelőjénél, birtokosánál, kezelőjénél rendszeres helyszíni ellenőrzést végez. A rendszeres ellenőrzések mellett bármikor végezhető rendkívüli helyszíni ellenőrzés. A helyszíni ellenőrzés az ellenőrzés foganatosítását közvetlenül megelőző bejelentést követően hajtható végre.

(3) Helyszíni ellenőrzés előzetes bejelentés nélkül is végrehajtható akkor, ha azt környezetvédelmi vagy közegészségügyi veszélyhelyzet teszi szükségessé vagy a hulladék kezelésével kapcsolatos súlyos kötelezettségzegés alapos gyanúja áll fenn.

(4) A hatósági helyszíni ellenőrzést az érintett tűrni köteles.

A törvény lehetőséget ad arra, hogy a gyártónál, az áruszállítónál, a forgalmazónál, a hulladék birtokosánál, termelőjénél és kezelőjénél - a meghatározott feltételek fennállása esetén - előzetes bejelentés nélkül is helyszíni ellenőrzést végezzen a hatóság, figyelemmel arra, hogy a hulladékgazdálkodással kapcsolatos tevékenységek során felmerülhetnek olyan veszélyhelyzetek, amelyek során azonnali intézkedésre és kárelhárításra van szükség (44. §).

45. § (1) A környezetvédelmi hatóság a jogszabályban meghatározott előírások teljesítése érdekében az ügyfeleket kötelezi

a) a jogszabályban foglalt vagy hatósági határozatban meghatározott kötelezettségek betartására, ha az előírások megszegését vagy teljesítésük elmulasztását észleli;

b) a környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító tevékenység felfüggesztésére, abbahagyására, az eredeti állapot helyreállítására;

c) a környezet szennyeződése esetében olyan intézkedés megtételére, amely azt csökkenti vagy megszünteti, a környezet károsodását kizárja.

(2) A környezetvédelmi hatóság - az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően - korlátozza, felfüggeszti, illetőleg megtiltja a környezetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött tevékenység engedélytől eltérő vagy engedély nélküli folytatását, a környezetet károsító vagy súlyosan veszélyeztető hulladékgazdálkodási tevékenységet. A határozat - fellebbezésre tekintet nélkül - azonnal végrehajthatóvá nyilvánítható.

EBH2005. 1280. *A veszélyes hulladék birtokosa köteles a birtokába került hulladék ártalmatlanításáról a hatósági kötelezés alapján gondoskodni. Felelőssége alól nem mentesülhet, arra hivatkozással, hogy nem ő a hulladék termelője és nem is annak jogutódja (2000. évi XLIII. törvény 13. §, 45. §, 55. §).*

VIII. Fejezet

FELELŐSSÉG A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI SZABÁLYOK MEGTARTÁSÁÉRT

Általános jogi felelősség

46. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával a hulladékgazdálkodási jogszabályokban, vagy reá vonatkozó hatósági határozatban foglalt kötelezettségét megszegi és ezzel a környezetet veszélyezteti, szennyezi vagy károsítja, vagy tevékenységét a környezetvédelmi előírások megszegésével folytatja (a továbbiakban együtt: jogellenes tevékenység) az e törvényben, illetőleg a külön jogszabályokban foglaltak szerinti (büntetőjogi, polgári jogi, közigazgatási jogi stb.) felelősséggel tartozik.

(2) A jogellenes tevékenységet folytató köteles

a) az általa okozott környezetveszélyeztetést, illetőleg környezetszennyezést megszüntetni, illetőleg környezetkárosítást abbahagyni;

b) az általa okozott károkért helytállni;

e) a tevékenységet megelőző környezeti állapotot helyreállítani.

(3) A (2) bekezdés a) pontjában foglalt intézkedés elmaradása vagy eredménytelensége esetén a környezetvédelmi hatóság, illetve a bíróság a 45. § (2) bekezdése szerint jár el.

(4) A jogellenes tevékenységért való közigazgatási felelősség - az ellenkező bizonyításáig - annak az ingatlannak a tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a tevékenységet folytatják, illetőleg folytatták.

(5) A tulajdonos mentesül az egyetemleges felelősség alól, ha megnevezi az ingatlan tényleges használóját vagy a hulladék tulajdonosát, és kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felelősség nem őt terheli.

(6) Hulladéklerakó létesítmény esetében a létesítménnyel, illetőleg a lerakott hulladékkal okozott környezeti károkozás elévülési ideje a létesítmény lezárásától számított 30 év.

(7) Mindazokban az esetekben, amikor a törvény rendelkezései szerint a hulladékgazdálkodás egyes feladatai elvégzésére kötelezett személye nem állapítható meg, az állam köteles e tevékenységeket az ember és az élővilág egészségének megőrzése, illetve a környezeti károsodás elkerülése érdekében ellátni. Ez a kötelezettség nem érinti az állam esetleges későbbi visszakereseti igényeit.

A törvény megelőző szakaszai számos rendelkezést tartalmaznak arra nézve, hogy a hatálya alá tartozó jogalanyok hogyan járjanak el a hulladékgazdálkodási tevékenység folytatása során. A rendelkezések előírásán túlmenően azonban a hulladékgazdálkodásra vonatkozó normarendszer nem építhető ki és nem is működhet anélkül, hogy ezen rendelkezések betartását a hatóság ne ellenőrizze, illetőleg jogszabálysértés vagy jogellenes tevékenység észlelésekor azt ne szankcionálja.

A törvény ennek megfelelően - összhangban a Kt. vonatkozó szabályaival - rendelkezik a hulladékgazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos felelősség kérdéséről és elrendeli, hogy jogellenes tevékenység folytatása esetén az e tevékenységet folytató a törvényben és a külön jogszabályokban foglaltak szerinti felelősséggel tartozik (46. §).

Biztosíték és biztosítás

47. § (1) Az a gazdálkodó szervezet, amelynek tevékenysége során a külön kormányrendeletben meghatározott mennyiségű veszélyes hulladék keletkezik, valamint a hulladékkezelő

a) külön jogszabályban meghatározott biztosíték adására köteles,

b) a tevékenységével okozható előre nem látható környezeti károk felszámolása finanszírozásának biztosítása érdekében - külön jogszabályban meghatározott feltételek esetén - környezetvédelmi biztosítás kötésére kötelezhető.

(2) A biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

(3) Hulladékkezelő létesítmény esetében a biztosítéknak fedeznie kell a létesítmény bezárásakor, illetőleg a tevékenység felhagyásakor szükséges felszámolási költségeket. Hulladéklerakó esetében ennek fedeznie kell a lerakó utógondozásának és legfeljebb harminc évig történő monitorozásának költségeit is.

48. §

Hulladékgazdálkodási bírság

49. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával

a) a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok vagy a reá vonatkozó hatósági határozat előírásait megsérti, illetve azokban foglalt kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget,

b) a hatósági engedélyhez, hozzájáruláshoz, bejelentéshez kötött hulladékgazdálkodási tevékenységet engedély, hozzájárulás vagy bejelentés nélkül vagy attól eltérően végez,

c) a hulladékgazdálkodásra vonatkozó előírások megsértésével a környezetet veszélyezteti, károsítja, hulladékgazdálkodási bírságot köteles fizetni.

(2) A hulladékgazdálkodási bírságot a környezetvédelmi hatóság szabja ki.

(3) A bírság kiszabására a környezetvédelmi hatóságnak az (1) bekezdésben meghatározott cselekményről való tudomásszerzésétől számított egy éven túl nincs lehetősége. A cselekmény elkövetésétől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a cselekmény jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

(4)

(5) A hulladékgazdálkodási bírság nem mentesít a büntetőjogi, a szabálysértési, továbbá a kártérítési felelősség, valamint a tevékenység korlátozására, felfüggesztésére, tiltására, illetőleg a megfelelő védekezés kialakítására, a természetes vagy korábbi környezet helyreállítására vonatkozó kötelezettség teljesítése alól.

(6) A jogerősen kivetett hulladékgazdálkodási bírság adók módjára behajtható köztartozás.

(7) A hulladékgazdálkodási bírság kiszabására vonatkozó eljárási szabályokat, a bírság mértékét és megállapításának módját külön jogszabály állapítja meg.

A hatékony jogérvényesítés egyik eszközeként került a törvénybe a hulladékgazdálkodás szabályainak megsértése esetén alkalmazható hulladékgazdálkodási bírság (49. §) intézménye, melyre speciális határidők vonatkoznak: a felügyelőség csak a tudomásszerzéstől számított 1 éven belül szabhatja ki, azonban az elkövetésétől számított 5 éven túl csak abban az esetben lehet kiszabni, ha a cselekmény a jogellenes állapot fenntartásában nyilvánul meg. A hulladékgazdálkodási bírságra vonatkozó részletes szabályok kidolgozását a törvény kormányrendeleti hatáskörbe utalja.

IX. Fejezet

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS TÁRSADALMI NYILVÁNOSSÁGA ÉS AZ ADATKÖZLÉSI KÖTELEZETTSÉG

Tájékoztatási kötelezettség

50. § (1) A Kormány az Országos Hulladékgazdálkodási Tervet hatévente, és ezt követően annak minden felülvizsgálatakor közzéteszi.

(2) A megyei és a települési önkormányzatok a hulladékgazdálkodási terveikben meghatározottak teljesüléséről szóló beszámolóikban teszik közzé a területükön keletkező hulladékok mennyiségét, a hulladékgazdálkodás helyzetét, a hulladékkezelő létesítmények állapotát, üzemeltetését és mindezek környezeti hatásait bemutató információikat.

Nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség

51. § (1) A hulladék termelője, birtokosa és kezelője a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal köteles a tevékenysége során keletkező, más birtokostól átvett vagy másnak átadott hulladék mennyiségét és összetételét fajtanként nyilvántartani, az általa végzett kezeléssel, a kezelt és a kezelés eredményéből származó hulladékokról nyilvántartást, a kezelőlétesítmények működéséről üzemnaplót vezetni, és ezekről a hatóságoknak bejelentést tenni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettség nem terjed ki azon ingatlan tulajdonosokra, akik települési hulladékukat a közszolgáltatónak szerződés alapján átadják. Ezen hulladékok nyilvántartásáról és bejelentéséről a közszolgáltató a külön jogszabályokban meghatározottak szerint gondoskodik.

(3) A gyártói felelősség alapján a 7-10. § szerinti feladatok teljesítéséről, a visszavételi kötelezettség alá tartozó termékek forgalmáról, a visszavett használt termékekről, csomagolásokról és hulladékokról a forgalomba hozatallal és a visszavétellel érintett gyártók, forgalmazók, hulladékkereskedők és kezelők kötelesek a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal nyilvántartást vezetni és ezekről a hatóságoknak bejelentést tenni. A nyilvántartási és bejelentési kötelezettséget a 11. § szerint létrehozott szervezet együttesen is teljesítheti.

Hulladékgazdálkodási információs rendszer

52. § (1) A hulladékgazdálkodással kapcsolatos egységes, a nemzetközi követelményeknek is megfelelő információs rendszert az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (Kt. 49. §) önálló részeként a környezetvédelemért felelős miniszter alakítja ki és működteti.

(2) A környezetvédelmi hatóság eljárásához szükséges adatokat valamennyi hatóság, állami, önkormányzati szervezet, valamint a közszolgáltató köteles a külön jogszabályokban meghatározott módon és tartalommal a környezetvédelmi hatóság rendelkezésére bocsátani.

A törvény korábbi rendelkezései szerint elkészített hulladékgazdálkodási terveket a Kormány és az önkormányzatok meghatározott időszakonként kötelesek közzétenni, biztosítva ezzel a tervek nyilvánosságát. A törvény a környezetvédelemért felelős miniszter számára előírja a hulladékgazdálkodással kapcsolatos egységes információs rendszer kialakítását és működtetését; nevesíti a vonatkozó adatszolgáltatási és nyilvántartási kötelezettségeket, felhatalmazást adva külön jogszabály készítésére.

Részvétel a hulladékgazdálkodásban

53. § (1) A hulladékgazdálkodási eljárásokban való részvételre a Kt. 97-100. §-ainak rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A hulladékgazdálkodással kapcsolatos települési önkormányzati döntés meghozatala előtt a lakosság álláspontjának megismerése érdekében közmeghallgatás tartható.

(3) A települési önkormányzat köteles közmeghallgatást tartani

a) hulladék ártalmatlanítását szolgáló telephely létesítését,

b) települési hulladékok egymástól fajtánként elkülönített gyűjtését

elrendelő döntése meghozatala előtt.

(4) A közmeghallgatásra a Kt. 93-94. §-ában foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy felügyelőség helyett a települési önkormányzat jegyzőjét kell érteni.

A törvény a fenti tájékoztatási kötelezettségen túl tartalmazza az állampolgári részvétel szabályait is - ami az egyik legalapvetőbb nemzetközi és közösségi környezetvédelmi jogi szabálynak minősül -, ezzel kapcsolatban elrendeli a Kt. vonatkozó 97-100. §-ának alkalmazását; a közmeghallgatás intézményével kapcsolatban ismét visszanyúl a Kt. szabályaihoz, azonban a telephely-kijelölés és a szelektív hulladék-gyűjtés elrendelésénél valamint a közszolgáltatási díj meghatározása esetében speciális hulladékgazdálkodási szabályokat vezet be.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos képzés, nevelés

54. § (1) A Kt. 54-55. §-ában foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket valamennyi oktatási intézményben oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével - az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével - elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

(2)

Jelentéstétel az Európai Bizottság felé

54/A. § Az 1999/31/EK tanácsi irányelv 15. cikke szerinti jelentési kötelezettséget a környezetvédelemért felelős miniszter teljesíti.

A hulladéklerakókról szóló 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv 15. cikke jelentési kötelezettséget ír elő a tagállamok részére. Az irányelv átültetését a Hgt. 59. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazások alapján miniszteri rendeleti szintre helyezte le. Az említett jelentési kötelezettséget előíró rendelkezés adekvát átültetése az, ha az átültető szabályozásban kijelölésre kerül e kötelezettség végrehajtója, célszerűen a miniszter. A miniszter kijelöléséről a törvényi szinten kell rendelkezni.

X. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

55. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - a 2001. év január hó 1. napján lép hatályba.

(2) A törvény felhatalmazó rendelkezéseket meghatározó 59. §-a a 2000. év július 1. napján lép hatályba.

(3) A törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult, továbbá a hatálybalépésekor még első fokon el nem bírált ügyekben alkalmazni kell.

56. § (1) Azokon a településeken, ahol a törvény hatálybalépésekor nem működik települési szilárd hulladék kezelési közszolgáltatás, ott ennek megszervezését - a település állandó népessége függvényében - a következő határidőn belül kell megtenni:

a) 2000 fő és a fölötti állandó lakos esetén 2002. január 1. napjáig;

b) 2000 fő állandó lakos alatt 2003. január 1. napjáig.

(2) Azokon a településeken, ahol a törvény hatálybalépésekor nem működik települési folyékony hulladék kezelési közszolgáltatás, ott ennek megszervezését - a település szennyvízelvezető hálózatra nem kötött ingatlanokon élő állandó népesség függvényében - az (1) bekezdés szerinti határidőn belül kell megtenni.

(3) A törvény rendelkezéseit a hatálybalépésekor meglévő, érvényes környezetvédelmi hatósági engedély alapján üzemeltetett hulladékkezelő létesítmények üzemeltetési feltételeire a hatálybalépést követő egy év türelmi idő elteltével kell alkalmazni.

(4) A (3) bekezdés szerinti létesítmények üzemeltetői az e törvényben előírt követelmények érvényesítésére a hatálybalépést követő 180 napon belül ütemtervet kötelesek kidolgozni és a környezetvédelmi hatóságnak jóváhagyásra benyújtani.

(5) Már üzemelő hulladéklerakó környezetvédelmi, műszaki megfelelőségének megállapítására az üzemeltető köteles a Kt. szerinti teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálatot végezni. A felülvizsgálati dokumentációt, beleértve az intézkedési tervet, a törvény hatálybalépésétől számított 2 éven belül kell a hatóságnak benyújtani. A felülvizsgálat alapján a további működés feltételeit, illetve a környezet védelme érdekében szükséges intézkedéseket és azok teljesítésének határidejét a hatóság a Kt.-ben meghatározottak szerint állapítja meg.

(6) Az Országos Hulladékgazdálkodási Tervet első alkalommal a törvény hatálybalépését követő 180 napon belül jóváhagyásra az Országgyűlés elé kell terjeszteni. A területi hulladékgazdálkodási terveket az országos terv kihirdetését követő 270. napig ki kell hirdetni. A helyi hulladékgazdálkodási terveket a területi tervek kihirdetésétől számított 270. napig kell közzétenni.

(7) A helyi hulladékgazdálkodási terveknek tartalmaznia kell a települési hulladéklerakóban lerakott hulladékok - szabványnak megfelelően mért - összetételét és az összetevők tömeg szerinti megoszlását, ezen belül a biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmat. A mért értékhez viszonyítva a lerakással ártalmatlanított biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmat

a) 2004. július 1. napjáig 75%-ra,

b) 2007. július 1. napjáig 50%-ra,

c) 2014. július 1. napjáig 35%-ra

kell csökkenteni.

(8)

(9) E törvény hatálybalépéséig létrejött, települési hulladékkezelési közszolgáltatás ellátására irányuló szerződések 2003. január 1. napján megszűnnek, kivéve, ha azt a szerződő felek az e törvényben, valamint az 59. § (1) bekezdés l) pontja szerinti jogszabályban meghatározott feltételeknek és tartalomnak megfelelően módosították.

(10) A (9) bekezdésben meghatározottak szerint módosított szerződések az eredeti szerződésben meghatározott időtartamig, de legfeljebb a módosítástól számított 10 évig maradnak érvényben.

(11) A (9)-(10) bekezdésekben meghatározottak a törvény kihirdetése és hatálybalépése között létrejött szerződésekre nem alkalmazhatóak.

A törvény a hatálybalépést 2001. január 1-jével állapítja meg. Egyes rendelkezéseket azonban csak későbbi időpontban kell alkalmazni, azért, hogy a kötelezetteknek megfelelő felkészülési idő álljon rendelkezésre, egyes rendelkezéseket pedig a 6/1999. (VI. 21.) AB határozat értelmében korábban kell hatályba léptetni. Jogharmonizációs kötelezettségnek tesznek eleget a hulladéklerakók, illetőleg a csomagolóanyagokkal kapcsolatos hatályba léptető szabályok.

57. § (1)

(2)

(3)

(4) Egyidejűleg hatályát veszti a 1995. évi XLII. törvény 1. § (1) bekezdése, 1. § (3) bekezdésének második mondata, valamint a 3. § a)-e) pontjai.

58. § (1)

(2)

Felhatalmazó rendelkezések

59. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:

a) a hulladék külföldről történő behozatalát, az országból történő kivitelét és az ország területén történő átszállítását;

b) a letéti díj, a betétdíj, a visszavételi és visszaadási lehetőségek alkalmazásának, valamint a hulladékká vált gépjárművek kezelésének részletes szabályait;

c) a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit;

d) a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit;

e) a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségeket;

f) a hulladékgazdálkodási terv részletes tartalmi követelményeit;

g) a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásának és megállapításának módját és mértékét;

h) a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályait;

i) a jegyző hulladékgazdálkodási hatás- és feladatkörét;

j) a hulladékkezelési közszolgáltatás díjmegállapításának részletes szakmai szabályait;

k) a közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes szabályait;

A hulladékgazdálkodásra vonatkozó szabályozásunk körében a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 241/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet soron kívüli felülvizsgálatra szorult, mivel a rendelet által meghatározott sajátos pályáztatási eljárás helyett közbeszerzési eljárást kell alkalmazni, figyelemmel arra, hogy a közösségi jog tükrében a közszolgáltatási szerződés inkább minősül - a közösségi közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó, és így közbeszerzési kötelezettség alá eső - szolgáltatás megrendelésének, mint szolgáltatási koncesszióknak. Így az említett kormányrendeletet hatályon kívül helyezte és egyben a tárgykört újrabszabályozta a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet, a Hgt. felhatalmazása alapján.

A Hgt. módosítása, kiigazítása azért vált szükségessé, mert a törvényben használt pályázati eljárás fogalma helyett közbeszerzési eljárást kell érteni. Erre tekintettel módosítja a törvény 3. §-a a Hgt. 22. §-ának (2) bekezdését, a 27. §-a (3) bekezdésének d) pontját, továbbá (4)-(5) bekezdését, valamint a 28. §-ának (1) bekezdését.

A törvény a vonatkozó felhatalmazó rendelkezést is pontosítja ebből a szempontból.

E módosítással áll összefüggésben a törvény 1. §-ának (5) bekezdésében található, a Kbt. felhatalmazó rendelkezéseit érintő kiegészítés is: a felhatalmazó rendelkezések körét kiegészíti a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztására irányuló közbeszerzési eljárás részletes - a Kbt.-től az ilyen eljárások sajátossága miatt szükséges eltérő - szabályainak kormányrendeleti szinten történő szabályozására vonatkozó felhatalmazással. A 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet kidolgozásakor felmerült néhány tárgykörben a Kbt.-től való eltérés szükségessége a sajátos hulladékgazdálkodási szabályozás szempontjából. Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy egyrészt a Kbt.-től való eltérések természetesen nem eredményezhetik az európai közösségi közbeszerzési követelmények lerontását; másrészt a jelenlegi 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet összhangban áll a Kbt. szabályozásával.

A törvény a Hgt. felhatalmazó rendelkezéseinek egy további - közbeszerzési kérdéshez közvetlenül nem kapcsolódó - módosítására is irányul: a Hgt. 59. §-a (2) bekezdésének ce) pontjában a kiselejtett járművek kezelése részletes szabályainak megállapítására a környezetvédelmi miniszternek adott felhatalmazás módosítására. E kérdéskört miniszteri rendelet helyett magasabb szintű jogszabályban, kormányrendeletben célszerű rendezni, együtt a Hgt. 59. §-a (1) bekezdésének b) pontjában adott felhatalmazás alapján megalkotandó, a letéti díj, a betétdíj, a visszavételi és visszaadási lehetőségek alkalmazásának részletes szabályait megállapító kormányrendeletben.

l) a közszolgáltatás ellátására vonatkozó szerződés részletes feltételeit és tartalmi követelményeit;

m)

n) a biztosíték formáját és mértékét, felhasználásának feltételeit, elszámolásának és nyilvántartásának szabályait, továbbá a környezetvédelmi biztosítás szabályait;

o) a hulladékkereskedelem részletes feltételeit;

p) a szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének részletes szabályait.

- (2) Felhatalmazást kap a környezetvédelemért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza:
- a) a hulladékkezelés végzésének, az egyes hulladékkezelő létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályait, különösen:
 - aa) a hulladéklerakás technikai követelményeit,
 - ab) a hulladék termikus ártalmatlanításának technikai követelményeit,
 - ac) a hulladék komposztálásának technikai követelményeit,
 - ad) a betelt lerakók lezárásának és utógondozásának technikai feltételeit;
 - b) a hulladékok és a veszélyes hulladékok jegyzékét;
 - c) az egyes speciális kezelést igénylő hulladékok csoportjaira, fajtáira vonatkozó sajátos szabályokat, különösen:
 - ca) a hulladékolajok kezelésének részletes szabályait,
 - cb) a poliklórozott bifenilek és poliklórozott terfenilek, illetve az azokat tartalmazó berendezések kezelésének részletes szabályait,
 - cc) az elemek és akkumulátorok, illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályait,
 - cd) a titán-dioxid ipar hulladékaik kezelésének részletes szabályait,
 - ce)
 - cf) az elektromos és elektronikai készülékek, illetve hulladékaik kezelésének részletes szabályait.
- (3) Felhatalmazást kap
- a) az állategészségügyért felelős miniszter, hogy
 - aa) az állati gyógyszerek és csomagolásuk hulladékaik kezelésének részletes szabályait,
 - ab) a mezőgazdasági nem veszélyes hulladékok kezelésének részletes szabályait;
 - b) az egészségügyi feladatok ellátásáért felelős miniszter, hogy
 - ba) a humán gyógyszerek és csomagolásuk hulladékaik kezelésének részletes szabályait,
 - bb) az egészségügyi hulladék kezelésének részletes szabályait,
 - bc) a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményeket;
 - c) a bányászatiért felelős miniszter, hogy az ásványi alapanyagok kitermeléséből származó hulladék kezelésének részletes szabályait;
 - d) az építésügyi feladatok ellátásáért felelős miniszter, hogy a környezetvédelmi és vízügyi feladatok ellátásáért felelős miniszterrel együttesen az építési és bontási hulladékok kezelésének részletes szabályait
- rendeletben állapítsa meg.
- 60. §** Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:
- a) a Tanács 75/442/EGK irányelve (1975. július 15.) a hulladékokról;
 - b) a Tanács 91/156/EGK irányelve (1991. március 18.) a 75/442/EGK irányelv módosításáról;
 - c) a Bizottság 96/350/EK határozata (1996. május 24.) a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv II.A és II.B mellékleteinek kiigazításáról;
 - d) a Bizottság 2000/532/EK határozata (2000. május 3.) a hulladékjegyzéknek a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében történő meghatározásáról szóló 94/3/EK határozat, valamint a veszélyes hulladékok jegyzékének a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében történő meghatározásáról szóló 94/904/EK tanácsi határozat felváltásáról;
 - e) a Tanács állásfoglalása (1997. február 24.) a hulladékgazdálkodás közösségi stratégiájáról.

1. számú melléklet a 2000. évi XLIII. törvényhez

Hulladékkategóriák

- Q1 A továbbiakban másként meg nem határozott termelési, szolgáltatási vagy fogyasztási maradékok
- Q2 Előírásoknak meg nem felelő, selejt termékek
- Q3 Lejárt felhasználhatóságú, szavatosságú termékek
- Q4 Kiömlött, veszendőbe ment, vagy egyéb kárt szenvedett anyagok, beleértve a baleset következtében szennyeződött anyagokat, eszközöket stb. is
- Q5 Tervezett tevékenység következtében szennyeződött anyagok (tisztítási műveletek maradákaik, csomagolóanyagok, tartályok stb.)
- Q6 Használhatatlanná vált alkatrészek, tartozékok (elhasznált szárazelemek, kimerült katalizátorok stb.)
- Q7 A további használatra alkalmatlanná vált anyagok (szennyeződött savak, oldószerek, kimerült edzősök stb.)

- Q8 Ipari folyamatok maradék anyagai (salakok, üstmaradékok stb.)
- Q9 Szennyezéscsökkentő eljárások maradékai (gázmosók iszapja, porleválasztók pora, elhasznált szűrők, szennyvíziszapok stb.)
- Q10 Gépi megmunkálás, felületkezelés maradék anyagai (esztergaforgács, reve stb.)
- Q11 Ásványi nyersanyagok kitermelésének és feldolgozásának maradékai (pl. ércbányászati meddő, olajkitermelés hulladékai stb.)
- Q12 Tiltott anyagokat tartalmazó termékek (PCB-tartalmú olajok stb.)
- Q13 Bármely anyag vagy termék, amelynek használatát jogszabály tiltja
- Q14 A birtokosa számára tovább nem használható anyagok (mezőgazdasági, háztartási, irodai, kereskedelmi és bolti hulladékok stb.)
- Q15 Talajtisztításból származó szennyezett anyagok
- Q16 Bármely más hulladékká vált anyag vagy termék, amely nem tartozik a fenti kategóriákba

2. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez

A veszélyességi jellemzők jegyzéke

A veszélyességi jellemzők részletes tartalmát, az alkalmazható mérési és vizsgálati módszereket, valamint az értékelésnél alkalmazandó viszonyítási értékeket külön jogszabályok tartalmazzák.

- H1 „Robbanó”: folyékony, képlékeny, kocsonyás vagy szilárd anyagok és készítmények, amelyek a légköri oxigén nélkül is gyors gázfejlődéssel járó hőtermelő reakcióra képesek, és amelyek meghatározott kísérleti körülmények között, illetőleg nyomásra vagy hőre felrobbannak
- H2 „Oxidáló”: anyagok és készítmények, amelyek más, elsősorban gyúlékony anyagokkal érintkezve erősen hőtermelő reakcióba lépnek
- H3-A „Tűzveszélyes”:
- folyékony anyagok és készítmények, amelyek nagyon alacsony lobbanásponttal rendelkeznek (beleértve a fokozottan tűzveszélyes anyagokat és készítményeket is)
 - anyagok és készítmények, amelyek a levegőn, normál hőmérsékleten öngyulladásra képesek
 - szilárd anyagok és készítmények, amelyek gyújtóforrás rövid ideig tartó behatására könnyen meggyulladnak, majd a gyújtóforrás eltávolítása után tovább égnek vagy bomlanak
 - gáz halmazállapotú anyagok és készítmények, amelyek a környezeti hőmérsékleten és nyomáson a levegővel érintkezve tűzveszélyesek
 - anyagok és készítmények, amelyek vízzel vagy nedves levegővel érintkezve tűzveszélyes gázt fejlesztenek, veszélyes mennyiségben
- H3-B „Kevésbé tűzveszélyes”: folyékony anyagok és készítmények, amelyek alacsony lobbanásponttal rendelkeznek
- H4 „Irritáló vagy izgató”: nem maró anyagok és készítmények, amelyek a bőrrel vagy nyálkahártyával történő rövid idejű vagy hosszan tartó vagy ismételt érintkezésük esetén gyulladást okozhatnak
- H5 „Ártalmas”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén halált vagy heveny egészségkárosodást okozhatnak
- H6 „Mérgező”: anyagok és készítmények (beleértve az erősen mérgező anyagokat és készítményeket is), amelyek belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén kis mennyiségben is halált vagy heveny egészségkárosodást okozhatnak
- H7 „Karcinogén”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzéssel, szájon át, a bőrön vagy a nyálkahártyán keresztül, vagy egyéb úton a szervezetbe jutva daganatot okoznak, vagy előfordulásának gyakoriságát megnövelik
- H8 „Maró” (korrozív): anyagok és készítmények, amelyek élő szövettel érintkezve azok elhalását okozzák
- H9 „Fertőző”: életképes mikroorganizmusokat vagy azok toxinjait tartalmazó anyagok, amelyek ismert módon vagy megalapozott feltételezések szerint betegséget okoznak az emberben vagy más élő szervezetben
- H10 „Reprodukciót és az utódok fejlődését károsító”: anyagok és készítmények, amelyek belélegzéssel, szájon át, a bőrön, a nyálkahártyán keresztül vagy egyéb úton a szervezetbe jutva megzavarják,

általában gátolják a reprodukciót, illetve az utódokban morfológiai, illetőleg funkcionális károsodást okoznak, vagy előfordulásának gyakoriságát megnövelik

- H11 „Mutagén”: anyagok és készítmények, amelyek beléggzéssel, szájon át, a bőrön, a nyálkahártyán keresztül vagy egyéb úton a szervezetbe jutva genetikai károsodást okoznak vagy megnövelik a genetikai károsodások gyakoriságát
- H12 Anyagok és készítmények, amelyek vízzel, levegővel vagy savval érintkezve mérgező vagy nagyon mérgező gázokat fejlesztenek
- H13 Anyagok és készítmények, amelyek hajlamosak arra, hogy belőlük a lerakást követően valamely formában - pl. kimosódás - a felsorolt tulajdonságok bármelyikével rendelkező anyag keletkezzék
- H14 „Környezetre veszélyes”: anyagok és készítmények, amelyek a környezetbe jutva a környezet egy vagy több elemét azonnal vagy meghatározott idő elteltével károsítják, illetve a környezet állapotát, természetes ökológiai egyensúlyát, biológiai sokféleségét megváltoztatják

3. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez

Hulladékártalmatlanítást szolgáló műveletek

E melléklet célja a hulladék ártalmatlanítását célzó műveletek felsorolása, ahogy azok a gyakorlatban előfordulnak. A törvény 5. §-ával összhangban az ártalmatlanítás csak az ember egészsége és az épített és természeti környezet veszélyeztetése kizárásával - a külön jogszabályokban meghatározott feltételek betartásával - végezhető, és csak az ezeknek megfelelő eljárások alkalmazhatók.

- D1 Lerakás a talaj felszínére vagy a talajba
- D2 Talajban történő kezelés (folyadékok, iszapok talajban történő biológiai lebontása stb.)
- D3 Mély-injektálás (szivattyúzható anyagok kutakba, sódómokba vagy természetes üregekbe juttatása stb.)
- D4 Felszíni feltöltés (folyadékok, iszapok elhelyezése árkokban, mélyedésekben, tározó vagy üleptető tavakban stb.)
- D5 Lerakás műszaki védelemmel (elhelyezés fedett, szigetelt, a környezettől és egymástól is elkülönített cellákban stb.)
- D6 Bevezetés víztestbe, kivéve a tengereket és óceánokat
- D7 Bevezetés tengerbe vagy óceánba, beleértve a tengerfenéken történő elhelyezést is
- D8 E mellékletben máshol nem meghatározott biológiai kezelés, amelynek eredményeként létrejövő vegyületeket, keverékeket a D1-D12 műveletek valamelyikével kezelnek
- D9 E mellékletben máshol nem meghatározott fiziko-kémiai kezelés, amelynek eredményeként létrejövő vegyületeket, keverékeket a D1-D12 műveletek valamelyikével kezelnek (elpárologtatás, szárítás, kiégetés stb.)
- D10 Hulladékégetés szárazföldön
- D11 Hulladékégetés tengeren
- D12 Tartós tárolás (tartályokban történő elhelyezés mélyművelésű bányában stb.)
- D13 Keverés vagy elegyítés a D1-D12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- D14 Átcsomagolás a D1-D12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- D15 Tárolás a D1-D14 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében (a képződés helyén történő átmeneti tárolás és gyűjtés kivételével)

4. számú melléklet 2000. évi XLIII. törvényhez

Hulladékhasznosítást szolgáló műveletek

E melléklet célja a hulladék hasznosítását célzó műveletek felsorolása, ahogy azok a gyakorlatban előfordulnak. A törvény 5. §-ával összhangban a hasznosítás csak az ember egészsége és az épített és természeti környezet veszélyeztetése kizárásával - a külön jogszabályokban meghatározott feltételek betartásával - végezhető, és csak az ezeknek megfelelő eljárások alkalmazhatók.

- R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítása
- R2 Oldószerek visszanyerése, regenerálása
- R3 Oldószerként nem használatos szerves anyagok visszanyerése, regenerálása (beleértve a komposztálást és más biológiai átalakítási műveleteket is)
- R4 Fémek és fémvegyületek visszanyerése, újrafeldolgozása
- R5 Egyéb szerves anyagok visszanyerése, újrafeldolgozása
- R6 Savak vagy lúgok regenerálása
- R7 Szennyezéscsökkentésre használt anyagok összetevőinek visszanyerése
- R8 Katalizátorok összetevőinek visszanyerése
- R9 Olajok újrafeldolgozása vagy más célra történő újrahasználat
- R10 Talajban történő hasznosítás, amely mezőgazdasági vagy ökológiai szempontból előnyös
- R11 Az R1-R10 műveletek valamelyikéből származó hulladék hasznosítása
- R12 Átalakítás az R1-R11 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében
- R13 Tárolás az R1-R12 műveletek valamelyikének elvégzése érdekében (a képződés helyén történő átmeneti tárolás és gyűjtés kivételével)